

ARADI KÖZLÖNY

52. évfolyam, 208. szám.
Szerda, 1937. szeptember 15.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF
1897—1932.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Arad, Bulev. Regele Ferdinand 4.

Döntés után

Nem lehet csak úgy egyszerűen, minden szó nélkül továbbmenni az aradi városi színház új évadberletti kérdésének eldölte felett. Előrebocsajthatjuk már most, hogy félreértés ne essék: nem tekintjük politikumnak a városi tanács hozott határozatát, mint ahogyan nem kívánjuk még csak kulturpolitikai szempontból sem megvilágítani ugyanannak a városi határozatnak azt a részét, amely biztosítani látszik a kisebbségi magyar színjátszás új évadjának sorsát Aradon. Nem lehet kétséges, hogy a városvezetés tagjai a saját helyzetükben a lehető legpraktikusabb módon oldották meg a rájuk hárult feladatot, — csupán az a letagadhatatlan tény, hogy az intézményes aradi magyar színház szűnt meg ezuttal Aradon, az ország nyugati határszélén és ennek a nyolcvanezer lakosu, magas kulturális multtal dicsekvő városnak magyar lakossága stagnation-előadásokkal kell beérje majd, ha a városi színház színpadán magyarmelvű előadás kerülhet sorra alkalomadtán.

Mással: az aradi magyar színház intézménye zátonyra sodródott. Lehet, hogy megméretett és lehet, hogy könnyűnek találtott az idő történelmi mérlegén, ám az is lehet, hogy csupán az a sajátos tartalom illant el belőle, melyet az ittélő magyar tömegek kultúr-szomjas ragaszkodása és lelkes áldozathozatala adott egykor erőforrásként részére, sajnos, csak évtizedekkel ezelőtt. Ám kétségkívül hiányzott a megtartani akarás, a minden akadályon keresztüljutni kívánó és tudó szükséglet érzésének lendülete is a mi tömegeinkből, amely annyi évszázada nivós és tartalmas németnyelvű színházi intézményt biztosít Sibiu—Nagyszebenben és Braşov—Brassó szász lakosságának. Hogy miért volt ez így, annak megítéléséhez ma még nagyon is közel élünk az eseményekhez, a szereplő emberekhez, semmint tárgyilagosan és elfogulatlanul rámutathatnánk egyszerre több ható-ok forrására: ime, ezért történt, ezért kellett lemondanunk a magyar játéksziu intézményes jellegéről Aradon. Nem lehet kétséges, hogy majd egyszer, a távoli jövő egyik alapos kulturhistorikusa megírja és kihámozza kulturtragédiánknak ezt a helyi epizódjelenetét és egyforma tárgyilagossággal karakterizálja a játék szereplőinek szerepét úgy a rivalda előtt, mint a kulisszák mögött. Az újságíró, aki a napi események sodrával versenyezve a pillanatnyi tények lerögzítésén fáradozik, ezalkalommal is csak azzal érheti be, a staggione-jelleg, melyet a város magyarsága részére a történeti fordulat a magyar színjátékból még biztosítani látszik egy csónó vidéki város után, — ez a művészi megoldás sem nem megnyugtató, sem nem kielégítő. Ezer és egy alkalommal megtanultuk immár, hogy másképpen festenek az elvi határozatok, az eszmei elgondolások a jegyzőkönyvi határozatok tükrében és megint másként, ha a gyakorlatra kerül a sor. Elsősorban is arra a négyhónapi színházi évadra gondolunk ezuttal, amelyet az új színházi vállalkozóink elméletileg e város magyar színházi közönségének szántak — papíron, de természetesen nincsen semmi garanciánk arra nézve, hogy a mostoha gazdasági viszonyok, váratlan fordulatok közbejötté miatt lesz-e bár egy negyedév belőle Aradon, az új „színkerületben“ érdekelt többi városok: Satu-Mare—Szatmár, Tg.-Mureş—Marosvásárhely és — esetleg, — Timişoara—Temesvár

Kilenc állam vállalta a nyoni egyezményt

Tengeralattjáró-státáriumot hirdettek ki a Földközi-tengeren — Közös olasz—német válaszjegyzék készül

Nyonból jelentik: A nyoni Földközi-tengeri értekezlet rendkívüli nyilvános ülését délután fél 4 órakor nyitotta meg Delbos külügyminiszter, az értekezlet elnöke. Rövid beszédében hangoztatta, hogy csak a tengeri támadások kérdését szabályozták míg más rendezésre váró kérdéseket Genfben fognak majd megtárgyalni. Bejelentette, hogy az egyezmény azonnal életbelép.

Ez az egyezmény messze tulszárnyalja a Földközi-tengeri államok érdekeit, mert nemcsak az ő érdekeiket, hanem a nemzetközi hajótak biztonságát is a Nyonban hozott határozatok védelmezik.

Bejelentette végül, hogy a balkáni államok kívánságára Anglia és Franciaország meghívta Olaszországot, hogy vegyen részt a Földközi-tengeri ellenőrzésben.

Litvinov szovjet külügyi népbiztos volt

Az abesszin-kérdés szerepe a nyoni egyezményben

A párisi lapok tegnap ismét a nyoni egyezményről irtak hosszú beszámolókat. A „L'Époque“ szerint az egyezmény aláírása nem akadályozza meg Franciaországot és Angliát abban, hogy elfogadják egy másik állam együttműködését és így az ellenőrzést még jobban kiterjeszthessék. Ez az állam Olaszország lenne és ha Olaszország erre hajlandó, akkor tovább folytathatnák a tárgyalásokat arra nézve is, hogy

hivatalosan megállapítsák Abeesszini megszünését.

Ugyancsak folytatódhatnak a tárgyalások Anglia és Olaszország, illetve Franciaor-

a következő felszólaló, aki örömeinek adott kifejezést, hogy a Földközi-tengeri ellenőrzést Anglia és Franciaország magára vállalta. Sulyt helyez azonban annak megállapítására, hogy a szovjet a Földközi-tengeren, vagy más tengereken is, ha szükségesnek látja az ellenőrzés fokozására, úgy külön hadihajókat fog küldeni. Ha azonban a kalózkodás nem szűnne meg, akkor messzebbmenő intézkedéseket kell tenni. Végül sajnálkozott afelett, hogy a valenciai kormány érdekei nem nyertek az értekezleten hathatósabb támogatást.

Utolsónak Eden angol külügyminiszter mondott néhány szót, kijelentvén, hogy le kell mondani a Földközi-tengeri egyezmény kommentálásáról. Semmit sem kívánnak jobban, mint azt, hogy az összes érdekelt államok együttműködjenek.

Miután az összes kiküldöttek aláírták az egyezményt, a nyoni értekezlet ezzel véget ért.

szág és Olaszország között és ez bizonyára közeledést hozna létre. A „Le Populaire“ megállapítja, hogy Olaszország önmaga zárta ki magát a nyoni tárgyalásokból és most már csak a befejezett tényekkel állhat szemben. Németország és Portugália panaszt fognak emelni a benemavatkozási bizottságnál, de ez mit sem jelent, mert a kalózkodás elleni harc nem tartozik a benemavatkozási bizottság hatáskörébe.

Az angol és a francia vezérkar között egyébként hosszabb tanácskozás folyt le távbeszélőn, hogy miképpen hajthatnák végre a nyoni értekezlet határozatait.

Minden tengeralattjáró gyanus!

A kiszivárgott hírek szerint Olaszország és Németország ismét közösen fognak válaszolni a nyoni értekezlet jegyzékére, amelyben tudvalevőleg a két nagyhatalom csatlakozását kéri az egyezményhez. Berlin és Róma között egész éjszaka folyt a tárgyalás a közös válasz-szövegek megállapítása érdekében. Római politikai körökben azt hiszik, hogy a válasz elutasító lesz, miután a német és az olasz kormány már az elmúlt napokban is kifejezésre juttatták, hogy a nyoni tervezetet kedvezőtlennek tartják, tekintettel arra, hogy nem vették számításba a Föld-

közi-tengeren érdekelt hatalmak politikai és földrajzi helyzetét.

A Földközi-tengeri konferencia határozatát kilenc állam kiküldöttje írta alá. Az egyezés aláírói: Anglia, Franciaország, Románia, Albánia, Görögország, Bulgária, Jugoszlávia, Törökország, Egyiptom.

A megegyezés szerint minden tengeralattjáró megtámadható és elsüllyeszthető, amely nem spanyol kereskedelmi hajót megtámad. Mindazon buvárhajók, amelyek gyanusan viselkednek vagy kereskedelmi gőzösök mellett felbuk-

mellett...?

A színházlátogató közönség szempontjain kívül ugyancsak súlyosan érinti a döntés az eddig önálló aradi magyar színház művészeit is, kiknek egzisztenciája szinte máról-holnapra vált kétségessé. Hogyan és esetleg hol fognak elhelyezkedni ezek a régi kisebbségi egzisztenciák, a „kultura napszámosai“, amidőn alig két-három magyar színjátszó-érdekeltség marad az egész országban, melyek anyagi erejét amugyis igénybe veszik az ideoda-utazgatások dologi költségei...? Mit csináljon a színész, aki

magyar aktor és Transilvániában szerződés: helyesebben betevő falat kenyér nélkül marad...?

Nem, nem lehetünk elégedettek az aradi színiévad sorsának körültekintően előkészített döntésével, mert bármiként is megfelel a politikai erőviszonyoknak, kulturnívónk görbéjének újabb meredek esését jelzi a történelem kulturgrafikonján. S a legelszomorítóbb tény az az egészben, hogy gondoltunk rá, sejtettük előre és nem tettünk semmit, de semmit az elhárítására.

kannak a vízből, azonnal tűz alá vehetők és elszűszthetők. A félreértések elkerülése végett az egyezményt aláíró államok buvárhajói a víz felszínén haladhatnak céljuk felé, így az ellenőrzést végző hadihajók könnyen megállapíthatják: milyen nemzetiségű a buvárhajó és támadó magatartást tanúsítanak-e.

A Földközi-tengeri konferencia egyezségét még nem zárták le, Olaszország számára nyitva

hagyták, azonban kétséges, hogy Olaszország aláírja-e?

Az éjféli órákban érkezett francia rádiójele-
ntések szerint az olaszok visszautasították az angol-francia ajánlatot. E híradást természetesen fenntartással kell fogadni, mivel hivatalos jelentés még nem érkezett arról, hogy Olaszország megadta-e a választát az angol-francia jegyzékre.

Uj taggyűjtési akciót indít a Népszövetség

Aga-Khán elnök elparentálta az elhunyt Masarykot a közgyűlés előtt

Genfben jelentik: A Népszövetség közgyűlése kedden délelőtt ülést tartott, amelyen Aga-khán, elnök kegyeletes szavakkal emlékezett meg Masarykról. A mai ülésen a Népszövetség egész évi munkásságáról beszámoló főtitkári jelentést olvasták fel, majd megindult felette a vita. Az első szónok Edward S. chilei főmegbízott volt, aki ismételtén azt a kívánságát fejezte ki, hogy fel kell hívni a nem-tag-államokat a Népszövetséghez való csatlakozásra, mert a Népszövetség politikai fogyaté-
kossága megbénítással fenyegeti az egész intézményt. Akik ezzel ellentétes álláspontot képviselnek, azok ellenségei a Népszövetségnek. A chilei kormány a felszólítandó államok között elsősorban az Egyesült Államokat, Németországot, Braziliát és sok más délamerikai államot gondol, amelyeknek távollétét nem nélkülözheti a Népszövetség,

hacsak szánt-szándékkal nem keresi pusztulását. Nem szabad megengedni, hogy az alapokmány egyes szakaszai holt betűk maradjanak.

A Népszövetség következő ülését szerdán délelőtt tartják meg.

A népszövetségi tanács kedden délután zárt ülést tartott. Ezután kezdtek meg a nyilvános ülést, amelyen az egyes bizottságok jelentéseit terjesztették a népszövetségi ülés elé. A bizottságok jelentéseit ellenvetés, vagy hozzászólás nélkül vették tudomásul a kiküldöttek.

Ezután Eden angol külügyminiszter emelkedett szólásra és hosszú beszédben ismertette a palesztinai helyzetet. Eden beszédéhez több állam kiküldötte megjegyzéseket fűzött. Kérték a palesztinai helyzet gyors tisztázását.

Franco tábornok megbízottja

Baia-Mare – Nagybanán akar cinket, ólmot és vegyszereket vásárolni

A bucuresti-i lapok vasárnapi számában nagy cikkek jelentek meg Baia-Mare-i keltezéssel, a mely szerint Franco tábornok megbízottja folytat fizetési tárgyalásokat a Phönix vegyészeti gyár igazgatóságával.

Don Richard San-Carrera spanyol utlevéllel érkezett meg egy magyar állampolgár, Dévay Sándor társaságában Baia-Mare-ra, az utóbbi jól

beszél spanyolul és csak mint tolmács szerepel.

A spanyol a Phönix vegyigyár igazgatóságával tárgyal ólom, cink és különféle kémiai anyagok szállításáról.

A Lumea Romancasca cikke végén kéri, utasítsák ki a titokzatos spanyolt az országból, mert kormányát a román kormány nem ismerte el és nincs joga semmiféle ténykedést folytatni.

A rejtelmes sziget

Irtta A. W. FISHER

A tengerészeti klub olvasójában kivülem csak egyetlen klubtag volt ezen a meleg szeptemberi estén: Cockburn kapitány, aki a világháborúban kapott fejsebe miatt kénytelen volt a tengertől megválni. Az újságokat olvastuk. Cockburn hirtelen felállt és odajött hozzám:

— Olvaszt? — és odamutatott a „Times” egy közleményére — újra eltűnt a tenger felett egy repülőgép.

A közleményt már olvastam. Elbeszélgettünk a távrepülés veszedelméről. Azaz csak én beszéltem, Cockburn inkább csak hallgatott. Láttam, hogy valami gondolat foglalkoztatja. Egyszer így szólt:

— Egy felejthetetlen élményem hasonló tragédiához kapcsolódik. Még fiatal kezdő voltam és kis hajómmal a melanéziai szigettenger kisebb kikötőit jártam sorra. Alkalmi árut szedtem fel és adtam le a különböző kikötőkben és igen gyakran olyan vonalakon jártam, amelyek a rendes hajózás útjain kívül esnek. Így kerültem el az ugynevezett korall-szigettengerbe, ahol megszámlálhatatlan kisebb és nagyobb sziget között, keskeny lagunakon és csatornaszerű szorosokon haladt át hajóm. Ezek a szigetek korall-képződmények voltak, melyekre a szél sodort földet és növényi magvakat. A szigetek egy részén pápuák éltek le paradicsomi időkre emlékeztető életüket.

— A hajóm gépházában valami komolyabb természetű javítás vált hirtelen szükségessé. Elhatároztam, hogy az egyik ilyen korallszigeten kikötök és addig vesztegtek ott amíg a javítás el nem készül.

— A közelben egy nagyobbak látszó névtelen sziget volt. A térképünkön éppen úgy nem volt nyoma, mint ahogy a csillagászok térképein sincs neve a tejtut alkotó tengernyi kis csillagnak. Ilyen sziget szászámra van a korallszigettenger utvesztőjében óvatosan kellett a szigetet megközelíteni, mert az ilyen képződményeket rendszerint mélyen a tengerbe nyúló korallzátonyok veszik körül.

— A távcsövön át kémleltem a partot. Ugy látszott, hogy nincs a szigeten ember. De a fákon tömegtelen madár röpöködött. Különösen kellemesen érintett a kókuszpálmák látása, mert a kókuszdió leve a legkellemesebb hűsítő ital.

— Behajóztunk a sziget kis öblébe és horgonyt vetettünk. Közeli még csábítóbb volt a sziget képe. A közeli szikla tövében frissvízi forrás volt, a kis öblében halak uszáltak nagy tömeg-

ben, a legcsodásabb béke terült el a csodaszép vidéken. Már alkonyodott és a világítás gyengült. A főmatrózm, aki velem együtt elindult a sziget felfedezésére, hirtelen figyelmeztetett hogy a bokrok között gyanús árnyak mozognak... valószínűleg mégis laknak a szigeten. Előkaptuk revolverünket, mert bár ennek a szigettengernek a bennszülöttei jámbor, barátságos emberek, az Egyenlítő közelében sohasem árt az óvatosság.

— Valóban bennszülöttek voltak. Mivel revolvert valószínűleg még sohasem láttak és mi egyébként barátságos hangon kiabáltunk feléjük, kimásztak a bokrok közül és gyermekesen kíváncsi arccal közeledtek felénk. Elöl öles termetű, csokoládészinű pápua jött és az idomított állatokra emlékeztető külső jelekkel igyekezett minket barátságos hajlandóságáról meggyőzni. Valahogy megbarátkoztunk. Valamikor járhatott erre fehér ember, mert a pápuák viselkedéséből láttuk, hogy minket felsőbb lényként csodálnak meg. Az öreg pápua a sziget törzsfőnöke lehetett, mert amikor ő beszélt — sajnos egy szavát sem értettem — a többi hallgatva vette körül félkörben. Az öreg megfogta a kabátom ujját és a közeli sziklacsoport irányába igyekezett terelni. Közben magyarázott valamit, amiből annyit mégis megsejtettem, hogy ott valamit mutatni akar nekem. Vele mentem. Egy barlang bejáratánál állt meg. Bekiáltott a barlangba, mire onnan magastermetű, szépalaku fehér nő jött elő. Teljesen meztelen volt, csak övéről lelógó nővények leveleiből összetakolt, térdigérő szoknyát viselt. A bőre olyan volt, mint a naptól és szélből erősen leburnult fehér emberré, a szeme pedig acélszürke színű, mint az európai északi népek leányai.

„Fehér nő!” — kiáltott fel a főmatrózm és én is meglepetten állapítottam meg, hogy fehér nővel kerültem szembe ilyen sajátságos viszonyok között.

— A fehér nő érdeklődéssel nézett ránk, de hiába szólítottam egymásután angol, francia és német nyelven, csak a száját mozgatta, mintha beszélni akarna, de hang nem jött az ajkára. Néma volt. És az arca azt is elárulta, hogy nem értette a beszédemet. Most egy-két holland szót mondtam,

IRENE ANHALTZER

párisi utjáról hazatért és divatszalonjában (Str. V. Goldts 1, volt Bohus-palota) a legújabb eredeti

párisi modellek

szerint a munkát újra
M E G K E Z D T E.

4967

A krupiek sztrájkja miatt

Bezárták a nizzai kaszinót

Nizzából jelentik: Az itteni Jeté-kaszinóban, amely Franciaország második legnagyobb játék-kaszinója, a krupiek sztrájkba léptek és emiatt be kellett zárni a játékkaszinót. A sztrájk előzménye az, hogy két krupie lopásokat követett el és 14 további alkalmazott is részesült a zsákmányban. A kaszinó vezetősége a bűnösöket el akarta bocsájtani, mire az alkalmazottak kimondták a sztrájkot. Az eset azért is érdekes, mert a kaszinó jelenlegi tulajdonosa, Jean York, angol állampolgár, aki 14 millió frankért bérelte ki a kaszinót. Ha a krupiek kitartanak elhatározásuk mellett hogy 45 napig nem lépnek munkába akkor az angol bérlő súlyosan ráfizet az üzletre. A krupiek kijelentették, hogy a kaszinó mindaddig zavartalanul működött, amíg francia vezetés alatt állott, de most a képtelen külföldi vezetés mellett nem érdemes dolgozniok.

amit a különböző kikötőkben az évek során összeszedtem. A nő arca erre felderült. Hozzám lépett, megragadta a kezemet, az ajka vonaglott, de nem tudott megszólalni. Bizonyára a kiált izgalmaktól megnémult.

„Holland nő...” — mondtam a főmatrózmhoz fordulva, jelbeszéddel megérttettem a nővel, hogy valahogy ki fogjuk innen szabadítani. Bólintott, hogy megért és halkán zokogni kezdett izgatótságában. A pápuák távolabb álltak és nem figyelhették meg összeesküvésünket.

— A barlang bejáratánál egy repülőgépcsavar roncsait láttam. Nem lehet kétséges, hogy ez a nő repülőgéppel lezuhant, vagy kényszerleszállást végzett a szigeten, vagy az öblében és azóta a pápuák rabja... vagy vendége... amik körülbelül egyre megy.

— A pilótán megmentésére a következő haditervet eszeltem ki. Egy kis hordó pálinkát adtam a törzsfőnöknek és megkóstoltattam vele. Már ismerte a pálinkaívás gyönyöreit, mert örömeiben táncolni kezdett. Nekiállt az egész törzs a hordónak. Nem sokan voltak a szigeten. Bizonyosra vehetem, hogy estére mind holt részegen fognak aludni. Hogy ne gyanakodjanak, felszedtem a horgonyt és elindultam hajómmal a nyílt tenger felé. A partról a pápuák bucsut integettek és tovább ittak. A tervem az volt, hogy éjjel a hajómmal visszajövök és a nőt magammal viszem. De alig értünk ki a lagunából a nyílt tengerre, vihar kerekedett és kénytelenek voltunk a korallszigetek veszélyes közelségéből minél messzebbre menekülni. A vihar reggelig dühöngött. Reggel azután visszaindultunk a sziget felé. Megdöbbenve állapítottam meg, hogy a vihar messzire eltérített az utunktól. A sokszáz csatorna és laguna között kutatva képtelen voltam azt a szigetet megtalálni, ahol a szerencsétlen néma nő várt minket. Egy csomó hasonló sziget közelébe jutottunk, de azt a szigetet nem tudtuk többé megtalálni és végül is kénytelen voltam a reménytelen kutatást beszüntetni.

— Sohasem fogom elfelejteni annak a szerencsétlen, hőslékű nőnek az arcát, amikor némán megállapodtunk vele abban, hogy megszöktetjük a feketék Édenkertjéből...

CORSO Slagermozzó. Előadások: 5, 7 $\frac{1}{2}$ és 9 $\frac{1}{2}$ Telefon: 2065

A művészet utóéletmentes, legnagyobb tragikája, a „MAZURKA” és „MOSZKVA-SHANGHAI” után egy még győzedelmesebb alakítása

POLA NEGRİ: BOVÁRYNÉ

szerepe GUSTAVE FLAUBERT regénye.

Gyilkosság a Brasov—brassói pályafenntartási osztályban

5 revolverlövessel megölte egy munkavezető a felettest

Brasov—Brassóból jelentik: Az államasutak pályafenntartási osztályának irodájában tegnap gyilkosság történt. Petre Ioan munkavezető öt revolverlövést adott le Simion Borza mérnökre, aki a pályafenntartási osztály ellenőre. A golyók halálosan megsebesítették Borzát. A revolveres merénylet bosszu műve volt.

A háztartási munka dacára is ápolhat bőre ha **NIVEÁT** használ

Még ha gyakran éri hideg, meleg víz, akkor is friss üde maradhat bőre, ha azt NIVEÁ-val ápolja.

Az Eucerin hatása ez!

Nivea crème dobozban és tubusban Nivea-olaj

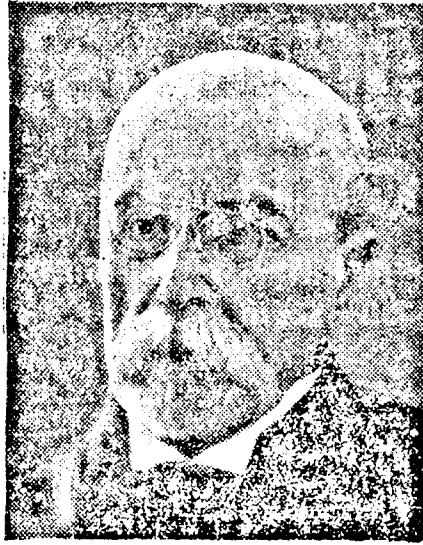

Meghalt Masaryk G. Tamás, Csehszlovákia volt köztársasági elnöke és államférfia

Prágából jelentik: Kedre virradó éjszaka fél négy órakor a lanyi kastélyban befejezte földi pályafutását Masaryk Garrigue Tamás, a csehszlovák köztársaság első elnöke, alapítója, egyik legelső szociálpolitikusa. A nyolcvanhétéves államférfi, egykor egyetemi professzor hetek óta betegeskedett, míg a halál beköszöntött hozzá, nemzeti gyászba borítva az országot, melynek létrehozása érdekében annyit harcolt és dolgozott.

A csehszlovák köztársaság megalapítója és volt elnöke nemcsak politikai volt, hanem korának egyik legnagyobb gondolkodója is, így érthető, hogy az egész kulturvilág aggodalommal kísérte hetek óta tartó haláltusáját. Kétségtelenül tiszta jelleme, hazájáért való áldozatkészsége tiszteletreméltóvá tette személyét azok előtt is, akik vele szemben harcoltak és múltjával örök példát adott azoknak, akik vállalták valahol a harcot nemzetük felszabadításáért. A békeszerződések megkötése után az első volt, aki megpróbálta nemcsak az új állam keretén belül élő népek megbékítését, hanem a határon túl is megkeresni a békés szomszédság lehetőségét. Az országon belül igyekezett háttérbe szorítani azokat, akik szívesen lettek volna elnyomókká, akik szívesen megtagadták volna mindazokat a jogokat az új államalakulat kisebbségeitől, amelyekért ők annakidején olyan vehemensen harcoltak. De-

mokrata volt a szó nemes és harcos értelmében. Az egykori kovácsinas a legmagasabb pozícióban sem feledkezett meg azokról, akik közül elindult és ennek a törhetetlen demokrata hitnek köszönhető, hogy a reakció mindig és

MASARYK G. TAMÁS †

tökéletesen háttérbe szorult államában és ennek a demokratikus rendszernek tudta a folytonosságot biztosítani akkor is, amikor agg kora miatt vissza kellett vonulnia az aktív államfői tisztségtől.

Masaryk Garrigue Tamás élete

Masaryk Garrigue Tamás, a csehszlovák köztársaság első elnöke 1850-ben született a morvaországi Hodoninban. Szülei szegény emberek voltak. Az auspitzai német reálgimnáziumot csak két évig látogatta, utána Hodoninban iskolaszóla lett. Innen Bécsbe került, hol kovácsnál inaskodott, majd Cejchen folytatta a kovácsmesterség tanulását. Egyik ismerős tanítónja észrevette tudásszomját és lehetővé tette, hogy Czejkovicében iskolaszóla lehessen. Itt egy lelkész latin nyelvre oktatta, ami lehetővé tette Masaryk részére, hogy tizenöt éves korában Brümben beiratkozhassék a gimnáziumba. 1869-ben tanulmányait Bécsben folytatta és huszonkétéves korában a bécsi akadémiai gimnáziumban érettségizett. Masaryk után beiratkozott a bécsi egyetem bölcsészeti szakára. 1876-ban promovált „A lélek lényege Plátónál” című tanulmányával. Ezt követő földi tanulmányutjai követték Olaszországba, Németországba és Amerikába, majd 1879-ben Bécsben a bölcsészet professzora lett. 1882-ben a prágai egyetem meghívására mint rendkívüli egyetemi tanár került a prágai egyetemre, ahol tizennégy évvel később rendes egyetemi tanárrá választották.

Politikai pályájának kezdete

Prágában tudományos működése mellett irodalommal és politikával foglalkozott. 1883-ban megalapította az Athenaeum folyóiratot, majd 1884-ben vezetője volt annak a bizottságnak, amely megkezdte a cseh lexikon szerkesztését, amely a csehek nemzeti aspirációit a

szövetségi alapon kiépítendő osztrák—magyar monarchia keretén belül akarta megvalósítani. Ez a párt 1890-ben egyesült az ifjúschekek pártjával. Az új párt Masarykot 1891-ben mint képviselőt a bécsi parlamentbe küldte, de Masaryk 1893-ban az ifjú csehek vezérével támadt ellentétci miatt lemondott mandátumáról.

1900-ban Masaryk megalakította a cseh néppártot és politikai tevékenység mellett igen lázas publicisztikai működést fejtett ki, amely a cseh nép szellemi ujjáébredését célozta. Igen nagy feltűnést keltettek szociológiai művei, amelyek közül a legismertebbek: Blaise Pas-

cal, a marxizmus alapelvei, 1891-ben, 1907-ben és 1911-ben Masaryk újból tagja a bécsi Reichsratnak és az osztrák—magyar delegációnak, 1913-ban jelent meg legnagyobb és legérdekesebb munkája: Oroszország és Európa.

Haro a köztársaságért

Amikor a világháború kitört, Masaryk szakított addigi politikai felfogásával és az osztrák—magyar monarchia feldarabolásának szükségességét hirdette. 1914-ben Amszterdamba ment, ahol az angolokkal, Rómában pedig az olaszokkal és szerbekkel tárgyalt. Miután atól tartott, hogy letartóztatják, Genfben, utána Párisba utazott, ahonnan külföldi propaganda-utjaira indult. Ő kötötte meg Pittsburgban a szerződést a csehek és szlovákok között. Masaryknak sikerült elérni, hogy az antant-hatalmak a csehek, mint harcoló és szövetséges hatalmat ismerték el, még a háború folyamán, úgy hogy az osztrák—magyar monarchia összeomlása után a csehszlovák köztársaság megalakulhatott.

Az új csehszlovák köztársaság első elnökének Masarykot választották 1918. november 4-én. Másodszori megválasztása 1920. május 25-én történt meg, harmadszori megválasztása 1927. május 27-én. Negyedszeri megválasztásától saját kérelmére, magas kora miatt eltekintettek. Masaryknak népes családja van. Fia, Herbert, a háború elején esett el, leánya Alice elnöke a csehszlovák Vöröskereszt Egyletnek, második fia, Jan, követ, legifjatalabb leánya Olga Svájcban él.

A „Garrigue” név története

Masaryk Tamás: Masaryk Garrigue Tamás néven szerepelt és a Garrigue névvel kiegészítve használta családi nevét. Felesége, akit rajongásig szeretett és aki hűséges és megértő, rendkívüli műveltségű és széles látókörű asszony volt: az amerikai Garrigue-családból származott és felesége származásának megbecsüléséül, lelki egygyéforrottságuknak, szellemi egységüknek jeleképpen, gyöngéd hitvesi érzésének átérzésében vette fel Masaryk Tamás a Garrigue-nevet is, saját családneve mellé. Amerikai vonatkozásai sorsdöntőek voltak a csehszlovák nemzetre nézve is, ugyanis Masaryk állandóan ápolta amerikai összeköttetéseit, feleségének amerikai jártassága pedig döntően hatott közre akkor, amikor a csehszlovák nemzet világtörténelmi jelentőségű okmányát valóban Amerikában, felesége szülőhazájában, Pittsburgban kötötték meg.

Masaryk Garrigue Tamás jövőformáló kon-

URANIA Premiermozgó. MA! Országos premier! MA!

„ÉDES ANYAFÖLD”

Pearl S. Buck regényének monumentális filmváltozata!

KINA véráztatta földjének megújítása... éhező százezrek felvonulása... milliónyi sáskaraj pusztítása... a föld szeretetének himnusza! EGY NÉP. — EGY SZERELEM — EGY SORS hőskölteménye!

LUISE RAINER — PAUL MUNI

Saját érdekében biztosítsa jegyét elővételben: Tel.: 1232. — Előadások pontosan 5, 7.15 és 9.30 órakor. — Pénztár nyitva: 11—1-ig.

cepciója különösen a csehszlovák légionisták szibériai harcainak irányításában érte el csúcspontját. Minthogy az orosz csapatok, melyekben a csehszlovák légiónisták harcoltak, a forradalomhoz pártoltak és az antant-nagy hatalmak terveit inkább keresztették, mint segítették. Masaryk vetette fel az eszmét, hogy a felér hadseregbe tömörülve kössék le az Oroszország felől fenyegető vörös hullámot, mely egyenértékű az antant-nagy hatalmakra nézve azzal, mintha az európai frontokon harcolnának.

Masaryk Garrigue Tamás „Anabázis és Katabázis” című műveiben írja meg a világtörténelmi jelentőségű harcokat és állásfoglalást, melynek ő volt szellemi szülőatyja. Ebben

Nemzeti gyász Csehszlovákiában

Masaryk elnök halálának híre a csehszlovák főváros feketébe öltözött. Már a kora reggeli órákban kitűzték a gyászlobogókat. Az üzletekben az elnök gyászkeretes arcképe látható. Az újságok gyászkeretben jelentek meg. Az összes mulatóhelyeken, mozikban, színházakban három napon át szünetel a zene és az előadások. A kormány ma délelőtti ülésén alapítják meg a temetés időpontját és részleteit. Masarykot mint a nemzet halottját temetik el.

Masaryk elnök haláláról a következő hivatalos jelentést adták ki:

A csehszlovák köztársaság első elnöke: T. G. Masaryk. „a felszabadító” szeptember tizennegyedikén hajnali három óra huszonkilenc perckor elhunyt a lany-i kastélyban 88 éves korában. A megrendítő gyászhirot Jean Masaryk meghatalmazott miniszter az elhunyt fia a következő szavak kíséretében közölte a kastélyban tartózkodó újságírókkal:

— Apám ma hajnalban a család tagjai, Benes köztársasági elnök és felesége, valamint Hodzsa miniszterelnök jelenlétében elhunyt. Elsőnek Benes és Hodzsa fejezték ki részvétüket a Masaryk-család tagjainak. A haláleset befejezése után a kastély középső részén félárbóca eresztették a csehszlovák nemzeti lobogót, amely mellett a két másik árbóca-rudon gyászlobogó leng. Egy szobrászművész készítette el Masarykról a halotti maszkot. Az elhunytat be fogják balzsamozni. A halál hírért nyomban közölték a képviselőház és szenátus, valamint a kormány tagjaival. Az egész országban gyászistentiszteleteket tartanak és valamennyi középületre kitűzték a fekete zászlókat. Ezek a gyászlobogók a temetés napján esti nyolc óráig maradnak kitűzve.

A hivatalos jelentés

A sajtó részére a következő hivatalos orvosi jelentést adták ki:

— Szeptember tizenharmadikán este kilenc órakor Masaryk elnök állapotában rosszabbodás állott be. A légzés meggyorsult, a szívműködés egyre gyöngült. Éjjel után a légzés is gyöngült, a beteg semmi fájdalmat nem érzett. Pontosan három óra huszonkilenc perckor Masaryk kiszervenedett. Az orvosi buletint dr. Meixner, dr. Sinec és dr. Huud írták alá.

A halottas szoba melletti lakosztályban dr. Samal, az elnökségi kancellária vezetője, Schenk Masaryk régi személyi titkára várakoztak a halál bekövetkeztére. Amikor az orvosok közölték, hogy Masaryk kiszervenedett, a család tagjai, valamint Benes köztársasági elnök homlokukon csókolták az elhunytat. Masaryk Alice dr. kívánságára dr. Meixner zárta le az elhunyt szeméit.

Ha Budapestre jön, étkezzen a Hangli vendéglőkben
Dunapart.
Kétünö zene. Elsőrangú konyha.
Olcsó árak.
Tulajdonosok:
Ronai Testvérek, Vigadó-tér

írja le a légiók szibériai harcait, előnyomulásukat, majd a visszavonulást. Xenophon nevezetes és évezredek történelmi művének a görögök kisázsiai előnyomulásáról és visszavonulásáról írt „Anabázis és Katabázis” című művének példájára.

Késő öregségében egy rendkívül gazdag és tudósi, harcosi izgalmakkal, de rendkívüli sikerekkel telt élet után ragadta el a halál. Önfeláldozó és életét is kockáztató nagy hazafi volt, rajongója nemzetének, erős és kitartó barát volt, de politikai ellenfelei is elismerik emberi, politikai, államférfiúi nagyságát, tudásának mélységét és alakjának feddhetetlenségét.

A bucuresti-i csehszlovák követség ma könyvet állított ki azok számára, akik részvétlátogatásukat be akarják jegyezni. Tătarescu miniszterelnök a délelőtti folyamán megjelent a követségen és kormányunk nevében részvétének adott kifejezést Th. G. Masaryk halála felett. A „Lupta” azt írja, hogy a csehszlovák köztársaság első elnökének halála mély részvétet keltett a fővárosban és a részvétlátogatók részére kiállított könyv lapjait

Kedden tartják meg a temetést

Prágai jelentés szerint Benes köztársasági elnök néhány órával Masaryk halála után visszatért Prágába, mert részt kíván venni a nagy államférfiú végrendeletének felbontásánál, amire valószínűleg holnap kerül sor. A kormány most állította össze a temetési ünnepek sorrendjét.

Masaryk Tamást kedden, szeptember 21-én helyezik örök nyugalomra a prágai elnöki palotából és a menet a főváros valamennyi nagyobb utcáján végigvonul. Ideiglenesen a lany-i temetőben helyezik nyugovóra

Máj, epe, vese, idült

(krónikus) gyomor- és bélmegbetegedések, ideges fogfájás, álmatlanság, hányinger, hányás, szédülések, agyiultengés eseteiben az amerikai gyógynövényből készült világhírű „Gastro D.” szép eredményeiről a világ orvosi szaktekintélyei hosszú cikkekben számoltak be orvosi lapokban.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy megrendelhető 135.— lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerárakban, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

már a délelőtti folyamán sűrűn borították a kormány tagjainak, a külképviseleti testület vezetőinek és politikai élet kiválóságainak aláírásai. A kormányelnök ma Paraschivescu külügyminiszteriumi titkárral tárgyalt, megbeszélést

Románia részvételét a csehszlovák nemzet nagy gyászában.

A kormányelnök a Masaryk-családhoz és a csehszlovák kormány elnökehez intézett részvétárvitot. Th. G. Masaryk temetésén Romániát hivatalos küldöttség képviseli, amelynek tagjait holnap, vagy holnapután jelölik ki.

a volt elnök koporsóját, Masaryk Sarolta, az elhunyt feleségének teteme mellé. A végleges temetésre vonatkozólag csak később történik döntés. Szeptember 18-tól kezdődőleg a koporsót a prágai kastély zenetermében ravatalozzák fel. A csehszlovák kormány ünnepélyes gyászülést tart, amelyen Hodzsa parentálja el az elhunytat. Hodzsa miniszterelnök beszédét rádió közvetíti. A temetésen, a koporsó mellett Benes Eduard köztársasági elnök mond utolsó istenhozzádot Masaryk Tamásnak. Hétfőn a törvényhozás két háza gyászülést tart.

Egymillió éves ősember koponyáját találták meg Jávában

HÁGABÓL jelentik: Königswarder dr. a világhírű kutató Jáva szigetén egymillió éves ősember koponyáját találta meg. Az ősember agyüregének tartalma 50 százalékkal haladja túl a legelőrehaladottabb gorilla agyvelejét és általában az emberi értelem olyan fokán állhatott, amely erősen megközelíti a mai ember értelmét.

Ellenzéki »Nyilatkozat-Kánkán«-ról

ír a Viitorul a kormányutódlási hírekkel kapcsolatban

Szó sem lehet semmiféle kormányváltozásról — a kormány félhivatalosa szerint

Bucuresti-ből jelentik: A „Viitorul” mai számában a következő cikk jelent meg:

— „A változatlanul időszerűen kormányutódlás kérdésében a legbizarrabb nyilatkozat-kánkán indult meg. Számtalanszor volt alkalmunk e kérdés megvilágítására és mindannyiszor tisztáztuk, hogy a valóságban szó sincs kormányutódlásról. A kormány megbízatásának gyakorlása közben a törvényes keretek között tevékenykedik ama bizalomnak megfelelően, amelyet az ország uralkodója a kormány iránt nyilvánított. Ilyen körülmények között nyilvánvalóan szó sem lehet semmiféle válságról, vagy kormányutódlásról. A megbízatás alkotmányos eljárata alkalmával a kérdést napirendre tűzik és az alkotmányos tényező, az erre egyedül jogosult személyiség dönt a kormányutódlásról. Következésképpen már csak az alkotmányos tényezők előjogai iránti tisztelet miatt és az alkotmányos ténre való tekintettel is, a kormányutódlás amatőrjei nagyobb tartózkodással viselkedhetnek. Mindaddig, amíg a kormányutódlás kérdése napirendszerűvé válik, a kormány folytatja nagy újjászervező munkáját az ország megerősítésére. A kormány érdeketlen minden áskálódás iránt és minden kánkánal szemben, amelyet az ellenzék lejt és terjeszt, még pedig a jobb ügyhöz méltó buzgalommal.”

Az „Adeverul” szintén a belpolitikai kérdéssel foglalkozik és rámutat arra, hogy a liberális párt fontos tényezői kijelentették: „a politikai helyzettel kapcsolatban forgalomba hozott feltételezések koraiak és távolról sem fedik a valóságot.” Az „Adeverul” ehhez hozzáteszi, hogy néhány körülmény mindenesetre vitán felül áll. Így elsősorban nyilvánvaló, hogy novemberig semmiféle tisztázó-dási folyamat nem indul. Ezt az időpontot az-

ért határozza meg a lap, mert addig lezajlanak a királyi hadgyakorlatok, végbemegy az október 16-i ünnepség és elmúlik november 8-ika is, amikor Mihai nagyvajda névnapján a Mihai Viteazul-rend lovagjai is összeülnek. A lap szerint viszont nyomban november 8-ika után nyitottá válik a belpolitikai válság és az alkotmányos tényezőt erről tájékoztatják is. Arra vonatkozólag, hogy a válság miképpen oldódik meg, az „Adeverul” szerint semmiféle bizonyosat nem lehet még tudni. Kormánykörök úgy hiszik, hogy a választásokról december folyamán lehet szó, miután a törvényhozás ülészakát elhalasztják.

A „Lupta” ezeket írja a belpolitikai helyzetről: Október 15-től november 15-ig, tehát a törvényhozás elhalasztásának idején, a politikai életben élénk tevékenység lesz észlelhető. Ez alatt az idő alatt fontos politikai események következnek be, november hó második felében pedig levezetik az általános választásokat. A lap szerint a törvényhozás nem ül össze új ülészakára és a kormányt nem alakítják át.

Anarchista diktatúrát

kiáltottak ki Asturiában?

Párisból jelentik: Valenciában és Barcelonában titokzatos események történhetnek, mert tegnap este óta megszakadt a telefon- és táviróösszeköttetés Franciaország és a köztársasági Spanyolország között. A francia lapoknak nincs semmiféle értesülésük. Salamancából érkezett csupán egy jelentés, amely szerint Thomas Palermio anarchistavezér diktatúrát kiáltott ki és mint annak vezetője átvette Asturiában a hatalmat.

Százezer frank jutalom vár a párisi pokolgépek szerzőinek felderítőjére!

PÁRISBÓL jelentik: A szombat éjszaka elkövetett bombamerényletek ügyében a párisi rendőrség a legnagyobb eréllyel folytatja a nyomozást. Legintosabb lenne annak megállapítása, hogy a pokolgépet milyen módszer alapján készítették el? ... Így talán megállapítható lenne, hogy nemzetközi terrorizmus vezet, vagy kommunisták voltak a merényletek szerzői? A rendőrség állandóan kutatja a romok közt a pokolgép maradványait, azonban minden kutatás eredménytelen volt. A francia belügyminiszterium 100.000 frank jutalmat tűzött ki a bombamerénylők leleplezőjének. A Paris Soir is 25 ezer frankkal jutalmazza meg a nyomravezetőket.

Mihalache a kisebbségi kérdésről és a hatalomutódlásról

— Iunian harcot hirdet a kisebbségi politikai pártok ellen —

Bucuresti-ből jelentik: A nemzeti-parasztpárt ifjúsága Mihalachet meleg ünnepségekben részesítette Topoloveniben, abból az alkalomból, hogy a pártvezér négy évvel ezelőtt mondotta el Câmpulungban pártprogram-újító beszédét. Az ünnepségeken Mihalache nagy beszédet mondott, amelyben a következőkben foglalkozott a kisebbségi kérdéssel:

— Valóban létezik kisebbségi kérdés általában és zsidó kérdés. Különösképpen nehéz az ifjúságnak lassu és kitaró romanizáló tevékenységéről beszélni. Sokkal kényelmesebb ezt mondani: „Ha küzdelmesen éltek, annak a kisebbségiek, főként pedig a zsidók az okai, akik mindent maguknak kaparintottak meg, tehát rombolják össze őket és minden megmarad nektek.“ Én azonban hozzá vagyok szokva, hogy csak az igazságot mondjam. Azért ehelyett így beszélek: Ha vannak kisebbségeink, ez azért van, mert a történelmi végzettség és a korábbi uralkodókat utódos munkálkodása közibénk telepítette őket. Ami Istentől való, azt nem tudjuk megváltoztatni, de ami emberi uralkodókból származó igazságtalanság, azon tudunk segíteni. Vannak az ország területén született és nevelkedett kisebbségeink. Nekünk összhangban kell élni velük, a mi felsőbbségünkkel s azon feltétel mellett, hogy ne éljenek a román munka elnyomásából és jó román polgárok legyenek az állam jelenlegi határai között. Jogunk és kötelességünk, hogy szociális intézkedésekkel támogassuk, segítsük a románokat, hadd érhék utol a kisebbségi polgárt, akit a múltban kedvezményekben részesítettek a román elem kárára. Jogunk van, hogy munkával és okossággal, az ország fölött való igazságos uralkodással fokozatosan eltávolítsuk azt, amit igazságtalan uralkodó mesterségesen létrehozott. Célunk a románok elsőbbsége a jelenlegi nemzeti egyensúly megváltoztatásával.

Azután a zsidókérdésről beszélt Mihalache.

— Van egy különleges zsidó kérdés is. A zsidó élete végzettszerűen hozzá van kötve a nagytőkés rendhez és a kereskedelemhez. Egyfelől tehát versenytársává válik a hazai nagytőkéseknek, másfelől együtt működik a hazaiakkal a román munka kihasználásában. Ilyen körülmények között a nacionalista felbuzdulás széles terepet talál ugy a természetes reakció, mint a különböző osztályérdekek figyelmét eltérő megnyilatkozásra. A politikusnak azonban kötelessége számbavetni: meddig terjed a spekulációs izgatás és meddig a probléma szervezés, természetes jelentkezése. A politikus csak valóságból építhet, ezt meg kell értenie a náciatlagnak is. Meg kell maradni a nemzeti munka előnyben

Cotioiu Romulus dr.

nyilatkozata a város részére meg-
térítendő összegekről

Azzal a vizsgálattal kapcsolatban, amelyet Dumitrescu vezérfelügyelő az aradi városházán tartott, olyan hírek terjedtek el a régebbi városvezetési tagok működésével kapcsolatban, hogy azok túmagas utazási napidijakat számítottak fel, amelyeket most a vezérfelügyelő intézkedésére vizsgáló bizottsági elnök ezzel kapcsolatban a következő nyilatkozatot tette:

— Bizonyos összegek visszatérítésének kérdése ebben a formában, ahogyan az erről szóló hírek elterjedtek, nem fedi a tényeket. Meg kell állapítanom, hogy más összegek megtérítéséről van szó, amelyek más természetűek, tehát nem napidijak és jelentéktelenebbek, mint ahogyan az elterjedt hírek feltüntetik.

részesítésének területén és ki kell küszöbölni az élődsi munkakihasználást. Ehhez szükséges az alsóbb néprétegek színvonalának emelése műveltségben és gazdaságilag egyaránt. A szövetkezeti rendszernek ebben elsősorú fontosságú szerepe van.

Mihalache beszélt a hatalomutódlás kérdéséről is. „Semmi okunk sincs — mondotta — hogy ne várjuk nyugodtan és türelmesen az események kialakulását s az órát, amikor a legmagasabb ítélkező dönteni fog. Az ország a legutóbbi választások alkalmával már megmutatta a véleményét.“

Iunian a kisebbségi pártok ellen

A radikális parasztpárt ugyancsak népes gyűlést tartott a basarabia-i Orhei városkában. Iunian pártelnök ez alkalommal nagy beszédet mondott, amelyben élesen bírálta a liberális kormány tevékenységét s kárhóztatta a rendkívüli intézkedéseket.

A zsidókérdéssel foglalkozva hangoztatta, hogy pártjának nincs zsidó tagja. A zsidóságot szerinte, nem lehet egy kalap alá venni. Felelőssé lehet tenni a nyomorban élő gettó-zsidókat azokért a bűnökért, amiket gazdag hitsorsosaik követtek

Üzletmegszűnés miatt

a raktáron levő összes Tricotage és
Kötszővött árut elfogadható áron
elárulom. Kiakatot tekint se meg.
Üzletberendezés eladó. 3714

ILLENCZ és FRIEDRICH
Arad, P. Avram Iancu No. 21.

Eredménytelenül végződött a »Helikon« ezévi transilvaniai dráma-pályázata

— Lezajlott a Kemény-kastélyban az írói közösség ezévi értekezlete —
A »Helikon« írói a magyar ifjúság kultúrátörkévéseiért

Brancovenesti—Marosvécsről jelentik: A »Helikon« íróinak tizenkettedik összejövetele pénteken, szombaton és vasárnap folyt le Kemény János vendégszerető Brancovenesti—marosvécsi ósrégi kastélyában. Jelen voltak: Bánffy Miklós, Finta Zoltán, Járósi Andor, Kacsó Sándor, Karácsony Benő, Kádár Imre, Kemény János, Kiss Jenő, Kós Károly, Kovács László, Lakatos Imre, Molter Károly, Nyírő József, Ormos Iván, Szemlér Ferenc, Senczei László, Tamási Áron, Tavasz Sándor, Wass Albert. A Helikon többi írói kimentették távolmaradásukat. A tanácskozáson ezévből is behatóan megtárgyalták az írók a transilvania-i magyar irodalmi és kulturális élet minden fontos kérdését.

Az összejövetelen kihirdették a múlt évben kitűzött drámapályázat eredményét. Beérkezett 34 pályamű, azonban a sok pályázó közül senkit sem találtak méltónak, hogy a pályadíjjal kitüntessék. A drámabíráló bizottság azután határozati javaslatot terjesztett elő, amelyet az író-közösség egyhangulag elfogadott. Elhatározták, hogy a jövőben a pályázaton kívül a Cluj—kolozsvári Magyar Színházban színrekerülő darabok közül választják ki a jutalmazandó munkát. Az odaítélés feltételei: 1. a jutalomra csak transilvania-i szerző tarthat igényt; 2. csak a Szépművészeti Céh és a színház közös állandó drámabíráló bizottságához benyújtott és általa elfogadásra ajánlott művek jöhetnek tekintetbe; 3. az elfogadott darabok először a Cluj—kolozsvári Magyar Színházban kerülnek színre; 4. csak művészi értékű darabnak adható ki a jutalom.

Molter Károly a Helikon íróinak múlt évi megbízása alapján összefoglaló módon számolt be a

A nagy verseny-
győzelmek és
világrekordok
gyűjtőgyere vája!

BOSCH

A legmegbízhatóbb BOSCH-alkatrész
minden jármű részére.

Minden szaküzletben kapható

Leonida és Társa, Bucuresti és
vidéki fiókjai.

BOSCH-kiszolgálás:

Leonida & Co. Bucuresti.

H. Danek. Brasov.

Müller & Lorenz. Sibiu.

Accumulator S. A. Timisoara.

el? Ó a maga részéről harcol a zsidó párt ellen és minden kisebbségi párt ellen.

— A Magyar Párt nemrégiben megkísérelte, hogy maga körül tömörítse a székelységet. Allítom, hogy mi is hozzájárultunk e törekvés sikerességéhez. Bejártuk a székelylakta megyéket és felvilágosítottuk a népet arról, hogy nem nemzetiség, hanem gazdasági érdekek szerint kell tömörülnie. Végül Iunian hangoztatta, hogy a helyzetet csak semleges választási kormánnyal lehet megoldani.

lefolyt év irodalmi eseményeiről. Nyírő József előterjesztésére ezután behatóan foglalkozott az összejövetel a transilvania-i magyar ifjúság létkérdésével. A megbeszélések eredményeképpen határozatilag kimondták, hogy várakozással és teljes rokonszenvvel figyelik és a maguk irodalmi lehetőségeivel készségesen támogatják azokat a magyar ifjúsági törekvéseket, amelyek az egyetemes kultúrának, a nemzeti kultúrának kívánnak szolgálni.

Kacsó Sándor a Braşov—brassói AGISZ-szövetkezet eredményes munkájáról számolt be. Tavasz Sándor dr. beszámolója alapján foglalkoztak az Irodalmi Társaság kérdésével is. Az értekezlet ezután kimondta, hogy az illetékes szakörök bevonásával olyan népszerű könyvsorozatot indít meg, amely népünk sorsára közvetlenül kiható tudományos kérdéseket kellő alaposággal, de népszerűen tárgyalja. A tanácskozások befejezése után Kemény János átvette a Helikon elhunyt vezéralkjéről. Kuncz Aladarról mintázott mellszobrot, amelyet Botár István szobrászművész készített. Az írói megbeszéléseket irodalmi délután zárta be.

SELECT 5, 7 $\frac{1}{2}$ és 9 $\frac{1}{2}$ órákor
Utóljára!

Nászut féláron

Helyárak 14, 20 és 26 lei.

Ma nap, csütörtökön premier!
Hans Albers, Heinz Rühmann, Hansi Knoke
Izgalmos és ugyanakkor mulatságos, mindenütt
nagy tetszést aratott filmje,

SHERLOCK HOLMES

H I R E K

Az Aradi Közlöny automata-telefonszámai:

Szerkesztőség 20-14
Kiadóhivatal 11-51

Eladó egy város!

Hellevoetsluis körülbelül egy órányira fekszik Rotterdamtól és most mindenestől eladó. Hajdanában fontos kikötő és parti erő volt ez a város, amely, sajnos, teljesen elvesztette a jelentőségét és így polgárai elköltöztek. A régi németalföldi köztársaság csapatait itt fegyverezték fel, innen indultak ki a sok dicsőséget hozó holland hajók, amelyek a franciákat és az angolokat legyőzték. Régebben minden hajó megállt, amely Rotterdamba vagy Dordrechtbe igyekezett, mert Hellevoetsluisnak kitűnő kikötője volt, lakosai pedig jó kalmárok és gazdagok voltak. A várost akkor érte a legnagyobb csapás, amikor a Nieuve Waterwegs úján Rotterdam 60 évvel ezelőtt közvetlen hajóösszeköttetést kapott a tengerrel.

A város lakossága ekkor hirtelen fogytani kezdett, mert a kereskedelmi hajók többé nem álltak meg a kikötőben. Mindazonáltal a város hadi kikötője még megmaradt. A hatezer főnyire fogyott lakosság évtizedekig a katonai telepekből, kaszárnyákból élt. Ujában azonban a baringvlieti csatona elhomokosodott. Hellevoetsluis regimódi erődítményei pedig elvesztették stratégiai jelentőségüket, úgy, hogy a holland kormányzat kénytelen volt a flottát, a kaszárnyákat és az arzenált Helder modern hadikikötőjébe költöztetni. Ezután az utolsó csapás után a város teljesen kihalt. A katonák és a matrózok után a kereskedők és a munkások is elköltöztek a korcsmárosokkal és mulatóhelyekkel együtt. Az iskolákba nem járt több gyerek és hívek hiányában a templomokat is be kell lassan csukni. Azt jósolták, hogy egy évem belül a városkának nem lesz több lakosa hátszázal. Természetes, hogy ilyen körülmények között potlom áron veszteséget el Hellevoetsluisban a házakat.

40-50 holland forintért már omeletes házat lehet vásárolni a hajóval kikötővárosban. Egy amszterdami gyáros a városi iskolát és a tanítói lakásokat berendezéssel együtt 1600 forintért vette meg. Egyetlen szálloda van még üzemben a városban, a házvásárlók itt szállnak meg, de maga ez a szálloda is eladó. Brügge sorsa teljesen be a XX. században Hellevoetsluisra is, de itt még rosszabb a helyzet, mert a házak nagy részét lebontják, az építőanyagot pedig más városba szállítják el.

— Az olasz királyné gyásza. Belgrádból jelentik: Elena olasz királyné és császárné nagybátyja, Vukotics Milutin nyugalmazott montenegrói ezredes hétfőn a cetinjei kórházban meghalt. Az ezredes egy héttel ezelőtt autóbaleset érte és most belehalt a balesetnél szenvedett sérüléseibe. Az elhunyt fiúja volt Montenegró utolsó királyának, Milenának és rokonságban állott Sándor volt jugoszláv királlyal is. Hamvait montenegrói szülőfalujában temetik el.

— Sulyosra fordult Anghelescu dr. állapota. Bucurestiből jelentik: Dr. Anghelescu közoktatásiügyi miniszter állapotában rosszabbodás állott be. Tegnap éjjel 2 órákor orvosi konzilium összehívására volt szükség.

— Mussolini berlini fogadtatása. Berlinből jelentik: Mussolini berlini látogatása alkalmával világraszóló ünnepeket rendez a Harmadik Birodalom. Szeptember 28-án az olimpiai stadionban megismétlik a 700 éves Berlin ünnepeit. Az ünnepség lebonyolítása után Mussolini német nyelvű beszédet intéz a stadionban összegyűlt 80.000 ember számára.

— Szeptember 20-án kezdődnek a baccalaureatusi vizsgák. A közoktatásiügyi minisztérium felszólította az összes tanügyi hatóságokat, hogy közöljék az őszi vizsgaszabályzatban baccalaureaturra álló jelöltek hozzávetőleges számát, hogy ennek tekintetbevételével állapíthassák meg a vizsgaközpontokat. Összesen leg több 35 vizsgáztató bizottság fog működni. A vizsgák szeptember 20-án kezdődnek.

— Kairói gyáros és nápolyi leány autókatasztrófiája Budapesten. Budapestről jelentik: Az elmúlt éjszaka egy egyiptomi rendszámú gépkocsi teljes sebességgel nekiszáguzott a Ferenc József-híd pillérének. A volán mellett Resplia Respio nápolyi leány és Antonio de Ruggiere kairói gyáros állt. Átmenet után igyekeztek autókiszáradulásra és az összeütközés következtében mindkét életveszélyes sérüléseket szenvedtek.

— OKTÓBER ELSEJÉIG lehet kifizetni az adóhátralékokat. Ennek a törvénynek hatálya, amely módot adott a hátralékos adók kedvezményes kifizetésére, okt. 1-én jár le. Értesülésünk szerint az említett törvény hatályát nem hosszabbítják meg. Így tehát mindenki helyesen teszi, ha adóhátralékait október 1-ig igyekszik rendezni.

— Berohn Kálmán temetése. Kedden délelőtt 11 órákor mély részvét mellett temették el Berohn Kálmánt, a „Pintér & Co.” tükörgyárnak 48 éves korában elhunyt főtisztviselőjét. A temetési gyászszertartást Weisz Sándor főkántor végezte, majd a halottasházban felállított ravatalt a sírgödőhöz vitték és a főkántor gyászadalai és imája mellett örök nyugalomra helyezték Berohn Kálmán földi maradványait. A család koszorúin kívül a gyár igazgatósága és tisztviselői kara, valamint munkássága hatalmas koszorút küldött az elhunyt ravatalkára.

„Lokli renoválást!”

H. G. Wells egy londoni klub ülésén felkérő beszédet mondott az angol közoktatásügyről. H. G. Wells azt mondta, hogy az angol törvény arra kötelezi a háztulajdonosokat, hogy bizonyos idő elteltével renoválják házaikat, de arra nincs semmiféle intézkedés, hogy a tanítókat letilgjen renoválják, ami az angol közoktatásügy állandó leromlását idézi elő.

— Lemond az erőszakoskodásokról a „Totul pentru tara” nevű politikai alakulat. Bucurestiből jelentik: A Totul pentru tara alakulat elhatározta, hogy résztvesz az általános választásokon és hogy a többi politikai pártokkal barátságos s békés viszonyt fog fenntartani, továbbá, hogy a választási küzdelemben nem fognak erőszakos támadásokat intézni más politikai pártok vezetőivel szemben. A tanácskozások az Új-Bucurestiben levő zöld házakban zajlottak le Zelea Codreanu és 13 vidéki tagozati elnök jelenlétében.

— A csehszlovákiai magyarság magyar püspökség felállítását kéri Romától. Prágából jelentik: A felvidéki magyarság egyházi és világi vezetői a prágai Apostoli Nunciaturához emlékiratot nyújtottak be, amelyben a Szentsejtől azt kérik, hogy állítson fel Szlovákiában az egy tömegben élő 500.000 magyar katolikus számára külön magyar püspökséget. Az emlékiratra Róma még nem adott választ, de a bécsi Reichspost biztosra veszi, hogy valamilyen formában megoldást fognak találni a magyar katolikusok kérésének teljesítésére.

— Rapid—Victoria 6:4 (3:1). Bucurestiből jelentik: A két csapat találkozása változatos játékot eredményezett. A Rapid gólkövői közül Moldoveanu 2, Bogdan 2 és Auer 2 gólt szerzett csapatajának, míg a Victoria játékosai közül Cornea és Cociuban 1—1, Capusan 2 gólt lőtt. A Victoria játékát az a tény karakterizálta, hogy két gólját tizenegyesből érte el.

— Betörés a Tudor Vladimirescu-uccában. Az elmúlt este vakmerő betörés történt Aradon. Eddig még ismeretlen tettesek átkulcs segítségével behatoltak a Tudor Vladimirescu-ucca 12. számú ház egyik elegánsan berendezett lakásába, ahonnan közel 15.000 lei értékű ruhaneműt vittek magukkal. A kellemetlen látogatók zsákmányukkal együtt nyomtalanul eltávoztak a betörés színhelyéről. A tettesek kézrekerítésére a rendőrség nyomozást indított.

— Dr. Botiş Aurel orvos rendelőjét Str. V. Goldiş 9. sz. alá (új Ranschburg-ház) helyezte át.

A kis navi

Kétszerte a helyzetet ...

Transilvaniai magyar fiatal újságíró tragikus halála

Hosszas szenvedés után vasárnap, a kora hajnali órákban a Cluj—kolozsvári Zsidókórházban meghalt Kóos-Kovács István fiatal író és újságíró. Kovács István mintegy négy héttel ezelőtt betegedett meg tifuszban. Az elmúlt hét elején ballábán trombozissal lépett fel — így hiábavaló volt minden orvosi segítség — s vasárnap hajnali négy órákor kiszívenedett. A kisebbségi újságírók szindikátusa saját halottjának tekinti az elhunyt fiatal újságírót, aki a transilvaniai újságírás egyik legtehetségebb, nagy reményekre jogosító munkása volt s váratlan halála 28 éves korában következett be.

Kóos-Kovács István földi maradványait kedden délelőtt 10 órákor a Cluj—kolozsvári köztemető halottsháza előtt ravataltolták fel és a helyi újságíróársadalom nevében elbucsuztatták a fiatalon elhunyt karsát. Temetése kedden délután 4 órákor volt Zalău—Zilahon, ahol a római katolikus egyház szertartása szerint helyezték örök nyugalomra. A sírnál az újságírószervezet nevében volt szerkesztője, Szász Endre csoport-elnök mondott gyászbeszédet.

— Tüzifa-fuvardíjak csökkentése. Bucurestiből jelentik: Az államvasutak igazgatósága elrendelte, hogy szeptember 15-től december 31-ig a 400 kilométer távolságból érkező és Bucurestibe címzett tüzifa-szállmányok fuvardíjait lényegesen csökkentse.

— Tüntetés az újságíró orosz nagyhercegnő ellen Szófiában. Szófiából jelentik: A napokban Szófiában tartózkodott Mária Romanofna egykori nagyhercegnő, az utolsó cári unokanővére. A volt nagyhercegnő a „New York Times” megbízásából mint újságíró nő utazik, de egyben orosz politikai propagandával is foglalkozik. A „fiatal oroszok” politikájának híve és ebben az értelemben tartott beszédet a szófiai újságírók előtt. Beszédében élesen elítélte az orosz emigránsok szélső jobboldali politikáját, különösen a japánokkal való együttműködést. A beszéd hatása alatt Szemjenc atamán hívei felvonultak a szálloda elé, amelyben a nagyhercegnő lakott és be akarták verni szobája ablakait. A tüntetőket idejében szétkergették.

Békák

Egy különködő ur békákat vásárolt és egy dunsztos üvegbe tette őket, azzal a céllal, hogy ne legyen rántalva a Meteorológiai Intézet bizonytalan jóslásaira.

Egyik ismerőse megkérdezte tőle:

— És miért vett három békát, hiszen időjóslásra egy is elég.

— Azért vettem hármat, hogy kétés idő esetén konziliumot tarthassanak.

— A Magyar Párt rendkívüli közgyűlése Lipova—Lippán, Tudósítónk jelenti: A Magyar Párt Lipova—lippai tagozata vasárnap rendkívüli közgyűlésre gyűlt egybe a párt helyiségében, ahol ez alkalommal nagy számban jelentek meg a párt tagjai. A rendkívüli közgyűlésre azért volt szükség, mert a vezetőség a közelmúltban lemondott. A közgyűlésen a választást Ladányi Károly korábbi elnök vezette le és a következő vezetőséget választották: Elnök: Elekes Gyula lipovai református lelkész. Ügyv. elnök: Ladányi Károly. Al-elnök: Holczér János. Titkár: Megyeri István. Pénztárnok: Imre Árpád. Ellenőrök: Bodor Antal és Antal Vilmos. Könyvtárnok: Tass Zoltán. Választmány: Reisz Frigyes, Ladányi László, Tocsán István, Tóth János, Szabó József, Erdős János. A választás után Elekes Gyula elnök emlékedett szólamra és egy nagyszabású és magas-szárnyalású beszédben köszönte meg a bizalmat, valamint ismertette a párt hivatását. Az elnök széki foglalkozó-beszéde óriási hatást keltett a jelenlévők körében.

— Akinek gyakran fáj a gyomra és bélműködése renyhe, mája duzzadt, emésztése gyengült, nyelve fehéressárga, étvágya megcsappant, annak reggelenként egy pohár természetes Ferenc József keserűviz csakhamar szabályozza a székletét, előmozdítja az emésztését, élénkíti a vérkeringését és megjavítja a közérzetét. Az orvosok ajánlják.

— Gyermekgyilkosság nyomára bukkantak Budapesten. Budapestről jelentik: A Vilmos császár-ut 19. számú házát ma kezdték bontani, hogy helyére modern bérpalotát építsenek. A ház padlásán a munkások borzalmas felfedezésre tettek szert. A kémény tövében ugyanis egy 10—12 hónapos csecsemő holttestére bukkantak, amely egy éve lehet ott. Azonnal megindította a rendőrség a nyomozást, de eddig nem tudják, hogyan kerülhetett oda a csecsemő holtteste.

Belehalt sérülésébe Caba Victor aradi tanár

Szerdán délután temetik a vár-templomból

Röviden hírt adtunk keddi lapszámunkban arról a tragikus szerencsétlenségről, amely Caba Victor fiatal aradi tanárt érte, aki katonai szolgálata közben olyan szerencsétlenül esett le lováról, hogy koponya-alapi törést szenvedett. A baleset szombaton történt és Caba Victor életéért három napon és éjszakán keresztül orvosai valóságos küzdelmet folytattak. A 34 éves ember, azonban anélkül, hogy eszméletét egy pillanatra is visszanyerte volna

kedden reggel 7 órakor elhunyt.

A rokonszenves és városszerte ismert fiatal tanár tragédiája mély részvétet keltett ismerősei körében. Caba Victor egy hónapos fegyvergyakorlatra vonult be az aradi 1-es tüzérezredhez mint hadnagy és szombaton a kivonuláson vett részt. Amint százada élén lovagolt a Zimandul-Nou—zimánujalui gyakorlótér felé.

lova valamitől megbokrosodott és a következő pillanatban levetette gazdáját, aki ájultan terült el az országút porában.

Tisztársai és a közelben lovagoló katonák nyomban segítségére siettek, de már az első pillanatban látszott, hogy a tanár sérülése nagyon súlyos, úgy hogy a legközelebbi telefon-állomáson keresztül a mentőket hívták segítségül. A mentőautó előbb a közkórházba, majd onnan a vári kórházba szállította az eszméletlen Caba Victort és itt az orvosok nyomban kezelés alá vették. Megállapítást nyert, hogy

koponya-alapi törést szenvedett,

ezenkívül pedig több kisebb zúzódást. Az orvosok önfeláldozó kezelése nem segített a fiatal emberen, aki menyasszonyának és szüleinek karjaiban halt meg.

Caba Victor nagy népszerűségnek örvendett a városban, bár tanulmányainak elvégzése után sokáig nem tudott elhelyezkedni. Elsőrangú tanárként ismerték, csupán kinevezéshez nem jutott. Növeli a haláleset tragikumát az a tény, hogy

egy hónappal ezelőtt érkezett meg kinevezése a Iosif Vulcan-, illetve most már a kereskedelmi gimnáziumba, ahol számtalan tanári minőségben foglalkoztatták volna.

A fiatal tanár sziniiskolát is végzett Cluj—Kolozsváron, miután kitűnő hangja volt, operatársaként készült és Aradon több ízben nagy sikerrel szerepelt is.

Az elmúlt évben megpályázta az aradi színházat és önálló román és magyar társulatot akart létesíteni.

Két esztendővel ezelőtt a Berlitz-iskolát vette át és önálló iskolai-előkészítőt létesített, de ez a vállalkozása sem járt a várt komoly anyagi eredménnyel. Három hónappal ezelőtt, — még mielőtt tanári kinevezése megérkezett volna — álláshoz jutott. Az „Agronomul“ biztositó-intézet életvédelmi osztályán töltötte be a matematikusi tisztséget és munkájával annyira megelégedettek voltak felettesei, hogy röviddel belépése után az állandó tisztviselők közé sorozták be. Körülbelül ebben az időben történt, hogy Aradra érkezett egy fiatal iasli tanítónő, aki Caba Victor szüleinél a Nicu Filipescu uccában lévő saját házukban szállt meg. A fiatalok között csakhamar szerelem fejlődött ki és

nemsokára Caba Victor el is jegyezte a fiatal tanítónőt.

akivel együtt pótvizsgára készített elő igen sok tanulót. Ezidőben Caba Victor már boldogan mesélte ismerőseinek, hogy állása van, a kinevezés is megérkezett, közben szép összeget is keresett, így hát hamarosan megtartja az esküvőjét és így beteljesedett az, ami annyi éven keresztül nem sikerült. Caba Victor számításait azonban a kegyetlen sors alaposan keresztül huzta...

Két hónappal ezelőtt egyébként, amikor már egy hónapja dolgozott a biztositó intézetnél, elhatározta, hogy bebiztosítja magát. Két-

szer 100 ezer leies biztosítást kötött: baleset- és életbiztosítást.

Caba Victor gyászujtotta szülei. Caba Vasile nyugalmazott Sebiş—Borosbesesi jegyző és neje, kik Aradon élnek, egyetlen gyermeküket veszítették el a tanár fiukban. Az elhunytban egyébként Caba Iuliu aradi pénzügyigazgató unokaöccsét gyászolja. Caba Victort szerdán délután négy órakor temetik nagy katonai pompával a várbeli templomból.

— ZÜRICH I ZÁRLAT. Páris 15.57, London 21.57, Newyork 435 és háromnyolcad, Milánó 22.92 és fél, Amszterdam 239.70, Berlin 174.70, Prága 15.20, Varsó 82.25, Belgrád 10.00, Bucuresti 3.25.

— Elutazott Budapestről a windsori hercegi pár. Budapestről jelentik: A windsori hercegi pár kedden délelőtt a bécsi gyorsvonattal elutazott Budapestről. Elutazása előtt a herceg kijelentette környezetének, hogy minél előbb szeretne visszajönni és reméli, hogy az őszi vadászatokon ismét ott lehet. Bécsi jelentés szerint a hercegi pár délután 5 órakor megérkezett az osztrák fővárosba. Onnan Nikolsburgba utazik Ditrichstein herceg meghívására vadászatra.

— Iskolakönyvek Kerpelnél ismét kaphatók.

— Pályázat az aradi vágóhid terveire. Arad város vezetősége pályázatot irt ki az új vágóhid tervének elkészítésére. A két legjobb pályázatot jutalomban részesítik. Az első díj 100.000, a második díj pedig 50.000 lei, amelynek ellenében a pályázók lemondanak minden más tiszteletdíjról. A díjazott pályaművek a város tulajdonába mennek át.

Rózsa Sándor és a „Neue Freie Presse“

A Neue Freie Presse tíz nappal ezelőtt egy Rózsa Sándor regényi közlését kezdte meg. Ugyilászik a híres újság publikuma nem volt megelégedve a regénnyel, mert a Neue Freie Presse minden bejelentés nélkül abbahagyta a Rózsa Sándor regényét és más regényt közöl helyette.

— Az első budapesti színházi premerek. A most induló színházi évad első premierjeiről érdekes felvételekben és kritikákban számol be a „Délibáb“ új száma, amely nagy terjedelemben és gazdag tartalommal jelent meg. Pompás illusztrált rádióműsorokat, egyfelvonásos szindarabot, premierbeszámolókat, színházi pletykákat, nagyszerű filmrovatot és több mint száz szebbnél-szebb képet talál az olvasó a népszerű színházi képeslapban.

SEBES ILY

külföldről hazaérkezett, a tanítást október 1-én megkezd. 4946

TESTKULTURA
minden kornak, minden fokon.

A belratkozások e hó 16-án megkezdődnek d e. 11—1-ig, d. u. 4—8-ig a zsidó iskola tornatermében

— Az Ördögzigetre deportált orvos szenzációs szökeése. Dr. Dillon André francia orvost a guayanai dzsungelben amerikai újságírók megtalálták, mint egy vad néptörzs főnökét. Kiderült, hogy az Ördögzigetről, a hírhedt fegyenctelepről tudott megszökni. Erről a rendkívül érdekes, kalandok sorozatából álló életregényről közöl pompás riportot a Tolnai Világlapja új száma. A legkiválóbb magyar írók novelláin, a nagyszerű folytatásos regényen és a kitűnő cikkek dus során kívül közel 100 pompás képet talál az olvasó a népszerű hetilapban.

„Bronz-trió“ a szeptember 18-iki táncestély nagy attrakciója

Sallak Matyó és Pethő bemutatja az új táncot:
a shwinget!

Szombaton este bucsuzik Arad közönségétől a Wiesner-táncospár és Pethő Sándor, akik fővárosi szinten álló műsört állítottak össze. A nívós műsor nagy attrakciója a „bronz-trió“, amit a Wiesner-pár és Pethő Sándor mutatnak be. A látványos tánckompozíciót bronz-színre festett testtel táncolják el a kitűnő táncosok. A kitűnő Lammert, — aki elismerten az ország legjobb jazz-zongoristája — fiával kézzongorás jazz-koncertet ad, saját szerzeményeit is játsza és az egész műsört végig kíséri. Sallak Matyó a legjobb angol és amerikai slágereket énekl az ő érdekes színezetű alt hangján, azonkívül Pethővel bemutatja az új táncot, a shwinget. Piccanis Tula, a hatéves néger csodagyerek boszorkányos ügyességű táncjaival bizonyára bámolatba ejti majd a közönséget. A szombati előadás elővételi pénztára csütörtökön nyílik meg. Ajánlatos a jegyekről előre gondoskodni.

Banditatámadás

egy vidéki földbirtokos kastélya ellen

Bucuresti-ből jelentik: Az utóbbi napokban több rablótámadás történt Neamtu-megyében. Legutóbb Toma földbirtokos kastélyát ostromolták meg jól felfegyverzett banditák, azonban a kastély személyzete vadászfegyverekkel verte vissza a vakmerő rablók támadását. A csendőrség erőles nyomozást kezdett, hogy az utonállókát mielőbb ártalmatlanná tegye. Megállapították, hogy a rablóbanda vezére Nicolai Negrescu, aki annakidején a hírhedt Balan banditának volt egyik cinkostársa. Tíz évi fegyház kitöltése után szülőfalujába, Feiliora községbe ment, ahol tíz emberből álló bandát toborzott. Egymásután követte el a vakmerő rablótámadásokat, de még mindezideig nem sikerült ártalmatlanná tenni.

— HALDOKLIK A DÁN KIRÁLYNÉ. Kopenhágából jelentik: A dán királynén tegnap este gyors műtétet hajtottak végre, amely 65 percig tartott. Az 58 éves királyasszony állapota válságos. A királyné már hosszabb idő óta betegeskedett, heves gyomor- és bélfájdalmak kínozták. Fél évvel ezelőtt már egy ízben gyomorműtét végeztek az orvosok, de az operáció nem segített. Hír szerint a királyné gyomorrákban szenved.

— Új légiforgalmi menetrend. A LARES légiforgalmi vállalat szeptember 1-től kezdve új menetrendet állapított meg a Bucuresti—Timisoara—Temesvár—aradi vonalon. A gépek minden hétfőn, szerdán és pénteken indulnak a fővárosból, míg Aradról Timisoara—Temesváron keresztül kedden, csütörtökön és szombaton indulnak. Bucurestiből indulás: reggel 7.25 órakor, érkezés Timisoara—Temesvárra délelőtt 10 órakor. A gép 10 perc múlva tovább indul Aradra, ahová 10.30 órakor érkezik. Aradról reggel 7.25 órakor indul a gép. Timisoara—Temesvárra érkezik 7.45 órakor, tíz perc múlva tovább indul és délelőtt 10.30 órakor Bucurestibe érkezik. Gyermekek 3 éves korukig csak a menetdíj 10 százalékát fizetik, 5—7 év között 50 százalékot. Az utasokat a repülőtér ingyenes autobusza szállítja ki az induláshoz.

— A Societatea pensionarilor publici si particulari din județul Arad, (Str. A. Mocioni No. 12.) értesíti tagjait, hogy az 1938. évi szabadjegyek beszerzése végett szeptember 16-án és 17-én — csütörtök és péntek — délután a nyugdíjkönyvvel és a carnetekkel az egyesület helyiségében jelentkezzenek és hozzák magukkal a beszerzési költséget. — Szombaton, 18-án délután 4 órakor választmányi ülés lesz, amelyre a tagok ezennel meghívottak. Az elnökség.

— Halott a Jup világítótoronyban. Tragikus és kalandos sors jutott osztályrészü annak a magyar tengerésztiiznek, aki meghasonlott lélekkel vonult önkéntes száműzetésbe a végtelen Csendes-óceán egyik elhagyott világítótoronyába. Ott talált rá holtan az élelmiszert szállító hajó legénysége. A Jup-sziget magyar világítótorony-örének megrendítő végzetéről közöl rendkívül érdekes cikket az „Ünnepe“ új száma. Ez a 68 oldalas, remek kiállítású, tartalmas képes szépirodalmi lap ezuttal is tele van nívós, érdekes olvasnivalóval és gyönyörű képekkel. Az „Ünnepe“-et gróf Béthlen Margit jegyzi, mint főszerkesztő. Egyes szám ára 15 lei. Főelárusító: Journal Import, Oradea—Nagyvárad, Bulv. Reg. Ferdinand 46.

— Erőtéljes, vérmes, kövér emberek iganak reggelenként felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József“ keserűvizet, mert ez rendes gyomor- és bélműködést biztosít, lényegesen előmozdítja az emésztést és az anyagcserét s a vérkeringést az egész szervezetben megeléjenti. Az orvosok ajánlják.

BUDAPEST

legelőkelőbb zenés polgári szórakozó helye a

**BELVAROSI
KÁVEHÁZ,
Apponyi-tér.**

— MA az alanti gyógyszerárak tartanak éjjeli szolgálatot:

ROZSNYAI, Piata Avragu lancu.

FÖLDES, Str. Eminescu.

KÁRPÁTI, Bulevardul Regele Ferdinand.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A légügyi miniszterium újabb rendelete a számlák bélyegzéséről

Annakidején megemlékeztünk a nemzeti légügyi alap vezetősége azon intézkedéséről, amelynek értelmében minden számla után 2 ezrelék repülőtérletet kell fizetni. A rendelet ezt úgy értelmezte, hogy a két százalékos bélyeg a számla netto értéke alapján kell leróni.

A rendelet alkalmazása során viták keletkeztek, mert egyes vállalatok a két ezreléket a számla netto, más vállalatok pedig a számla bruttó összege után fizették ki. Voltak esetek, ahol feltüntették a bruttó összeget, amelyből levonták a rabattot és az így maradt összeghez adták hozzá a két ezreléket. Ez főképpen a kereskedők kérésére történt, mert ezek ragaszkodtak a rabatt levonásához.

A nemzeti légügyi alap felügyelői sok esetben kihágási jegyzőkönyvet vettek fel és arra az álláspontra helyezkedtek, hogy azon számlák esetében, amikor a rabattot levonták és a két ezreléket a netto érték után számították, helytelenül jártak el, mert ennek az illetéknek a lerovása a bruttó összeg

után kell történni, vagyis még a rabatt levonása előtt. Megemlítendő, hogy gyakran a számlák bruttó összege szinte a kétszeresét közelíti meg a netto-összegnek.

Az iparvállalatok az UGIR vezetőségéhez fordultak, amelynek közbenjárását kérték annak érdekében, hogy a két ezrelékes illetéket a számla netto összege után fizethessék. Ennek a közbelépésnek egyelőre az volt a gyakorlati következménye, hogy a nemzeti légügyi alap vezetősége rendeletet adott ki, amelyben utasította közgeit, hogy az említett esetekben — további intézkedésig — kihágási jegyzőkönyvet ne vegyenek fel. Ez az intézkedés azért történt, mert a kérés egyelőre még tanulmány tárgyát képezi, néhány napon belül azonban megjelenik a rendelet, amely véglegesen szabályozza a számlák után fizetendő 2 ezrelékes kérdését. Természetesen dönteni kell afelett is, hogy megsemmisítik-e a már felvett kihágási jegyzőkönyveket, amelyek ellen az érdekeltek egyébként fellebbezést adtak be.

Franciaország felemelte a román tengeri bevételi keretét

A kereskedelmi miniszterium értesítést kapott arról, hogy a francia kormány ideiglenesen 162.500 mázsával emelte a román tengeri bevételi keretét.

Megnyílt a belgrádi nemzetközi mintavásár

Ünnepélyes külsőségek között nyitotta meg Sztankovics jugoszláv régens II. Péter király nevében a belgrádi nemzetközi mintavásárt. A román csarnoknak a vásáron igen nagy sikere volt. A csarnok megnyitását megjelent Sergiu Dumitriu belügyi alminiszter, a nemzeti turisztikai hivatal vezetője, Cadere belgrádi követ, Donescu bucu-resti főpolgármester és rajtuk kívül Vrbanucs, jugoszláv kereskedelmi miniszter. A magyar pavillon megnyitását jelen volt Alt Valdemar belgrádi magyar követ és Kunder Antal, a budapesti külkereskedelmi hivatal vezetője, valamint Szilágyi Géza miniszteri megbízott, kormányfőtanácsos.

A HAPAG

csodaszép őszi és téli utjainak programja:

Földközi-tengeri és az atlanti szigetekre való utazás:
okt. 14. — nov. 1.

14 téli ut a tropusokra:
1937. nov. — 1938. febr.

a HAMBURG-AMERIKA LINIE
legszebb hajóival.

Az egész életre szóló benyomások.
Tanulmány- és szórakozási utak Amerikába, a korlátlan lehetőségek hazájába.

Az ut megkezdése bármikor!
Tanulmányutak Afrikába, az új utazási célok földjére.

Prospektusok és információk:

Hamburg-Amerika Linie

képviselete:

Künstler A.

Vizum- és utazási irodája
Arad, Bulev. Regina Maria 24. Telef. 1086.

Csütörtökön újból életbe lép a téli záróra!

A nyári záróra, amelyet május 15-iki hatállyal léptetett életbe a munkaügyi miniszterium, szeptember 15-én érvényét veszti és 16-án, vagyis csütörtökön az üzletek már az új rendszer intézkedéseinek megfelelően nyitnak és zárnak.

A munkaügyi miniszterium újabb rendelete értelmében szeptember 16-tól az üzletek déli zárórája 1—3-ig tart, este pedig 7 órakor, míg szombaton és az ünnepnapokat megelőző estén 8 órakor zárnak. A fűszerüzletek, vegyeskereskedések még akkor is, ha italt mérnek ki, megszárszúznak délben az egész ország területén fél 2-től fél 4-ig tartanak zárva, este pedig 8 órakor zárnak, a szombatot és az ünnepnapokat megelőző estét is beleértve. A borbélyműhelyek délben 1—3-ig, este pedig 8 órakor zárnak, míg szombaton és a törvényes munkaszüneti napokat megelőző estén 11 órakor. A fenti rendelkezés alól kivételt képeznek azok az esetek, amikor a záróóra vonatkozólag külön megegyezés jön létre a munkaadók és az alkalmazottak között. A fenti záróra rendelkezések csak a városokra vonatkoznak.

SPORT KÖZLÖNY

Az AMEFA a DUIG-ot látja vendégül vasárnap, a Gloria pedig Oradea—Nagyváradra rándul a Crişana ellen

— A teljes vasárnapi labdarugó-műsor —

Vasárnap folytatódik a teljes üzem a futballbajnokság különböző csoportjaiban és a nemzeti bajnokságban: mindkét aradi csapat ismét sorompóba áll. Ezuttal az AMEFA játszik Aradon és pedig a brailai DUIG lesz a munkáscsapat ellenfele, a Gloria pedig Oradea—Nagyváradon vendégszerepel az otthonában rendkívül veszedelmes Crişanánál. Az első csoportban egyébként a Chinezul—CAO, a másodikban pedig a Venus debüt-je az ACFR ellen a legérdekesebbnek ígérkező meccs. A nemzeti bajnokság programja a következő:

I. csoport:

Rapid—Unirea-Tricolor, AMEFA—DUIG, Victoria—Phoenix, Chinezul—CAO, Jiul—Olimpia.

II. csoport:

Sportul Studentesc—Ripensia, Crişana—Gloria, Vulturi Textilă—Juventus, ACFR—Venus, Dragos Vodă—Universitatea.

GYÓGYFÜRDŐK METROPOLISA

3 hetes pangsalkura
BUDAPESTEN.

Vizummentes beutazás Magyarországra, 50%-os kedvezmény a MÁV. vonalain. Gyógyszállodalakás, teljes ellátás, illetékek, kiszolgálás, adók, fürdő, orvosi felügyelet, körjáratok és további árengedmények. Leiben fizethetők az

„EUROPA”
ROMÁN NEMZETI UTAZÁSI ÉS IDEGENFORGALMI vállalat összes irodáiban
Aradon: „EUROPA”, Bul. Reg. Maria 10.

Rendelet a mezőgazdasági központok gépeinek használatáról

A Monitorul Oficial szeptember 11-iki száma rendeletet közöl, amely arról intézkedik, hogy miképpen kerülnek használatra a mezőgazdasági központok számára vásárolt gépek. A gépeket mindegyik a mezőgazdasági központok használják. Abban az esetben azonban, ha mód nyílik, rendelkezésre bocsáthatják a körzetükben levő mezőgazdasági szervezeteknek, vagy szövetkezeteknek, mint a gazdáknak, közintézményeknek, valamint kisbirtokosoknak. A gépek fenntemelt módon való használata bérlet formájában történik. A bérleti tarifát a földművelésügyi miniszterium hagyja jóvá. A bérleti összeg 25 százalékát a munkálatok megkezdésekor kell kifizetni, a fennmaradó összeg pedig részletekben fizethető.

= Lipoval parasztagazda mintatermése. Tudósítónk jelenti: Aki a földjét jól megműveli, az megkapja annak rendes gyümölcsét. Ez az igazmondás beteljesedett Lipova—Lippán Stengel József tekintélyes német gazdálkodónál is, akinek mindent olyan mintatermése volt, hogy nyugodtan kiállhatna vele kiállításra. A tök-terméséből a legnagyobb része olyan óriási, hogy darabját egy ember nehezen tudja fölemelni. Megmérték közülük egyet és 50 kg. volt, ugyancsak a kukorica is gyönyörű, a legnagyobb része 50 cm. hosszú csövekből áll. Vannak a gazdának nagyon szép burgonyái is, amelyek 3 kg. súlyúak.

A Gloria nyerte az ifjusági bajnokság derbijét

Az ifjusági bajnokságban vasárnap lebonyolított mérkőzések közül a derbi a Gloria győzelmét hozta. Az Astra 23 gólt helyezett el a Tricolor hálójába, az Unirea és Olimpia biztosan, az Intelegerea csak küzdelem után nyert, a Titanus és Fortuna pedig megosztották a bajnoki pontokat.

A tabella a harmadik forduló után így fest:

1. Gloria	3	3	—	—	27	3	6
2. CAA	3	3	—	—	11	3	6
3. Astra	3	2	1	—	32	4	5
4. Olimpia	2	2	—	—	11	2	4
5. Unirea	3	2	—	1	14	9	4
6. Intelegerea	3	2	—	1	8	7	4
7. USA	3	1	—	2	6	5	2
8. AMEFA	3	1	—	2	7	10	2
9. Iakoah	3	1	—	2	4	10	2
10. SGA	3	1	—	2	6	16	2
11. Fortuna	2	—	2	—	4	4	2
12. Titanus	3	—	1	2	5	8	1
13. Transilvania	3	—	—	3	3	20	—
14. Tricolor	3	—	—	3	2	39	—

Jordache vezet az NB góllövőlistáján

A nemzeti bajnokságban vasárnap már a második forduló került lebonyolításra és az első csoportban 16, a másodikban pedig 21 gólt rúgtak a csapatok. A góllövőlistán az Unirea Tricolor Jordache-ja vezet. A lista az alábbi:

5 gólos: Jordache Unirea Tricolor.

3 gólos: Szerémy III. Phoenix, Draga Univesitatea.

2 gólos: Auer Rapid, Davila Univesitatea, Truta Univesitatea, Szoke Crisana, Ströck ACFR, Székely ACFR, Friezt Gloria

1 gólos: Szatárszö I. CAO, Cociuban II., Corea Victoria, Szilárd, Thierjung Chinézul—ILSA, Perneti, Leb AMEFA, Bulik Jial, Telegdy Phoenix, Neumayer, Weisz, Oprea DUG, Schläder, Niculescu Unirea Tricolor, Georgescu, Demény ACFR, Mercea, Miola Gloria, Zainescu, Oana Juventus, Sept, Schwarz Ripenska, Hlavati, Popescu, Schira Vulturi—Textila, Cacerowsky, Schmidt Dragos Voda, Malita, Hodusan Crisana.

Európa a vasárnapi bajnoki küzdelmek tükrében

Csehszlovákia: Sparta—Victoria Pilsen 2:0, SK Kladno—SK Bratislava 1:0, SK Nachod—SK Ostrava 3:1, Slavia—SK Prostějov 3:1, Victoria Ziskov—Zidenice 1:0, SK Pilsen—SK Pardubice 3:3.

Olaszország: Milano—Liguria 2:1, Luccese—Ambrosiana 3:3, Bari—Torino 0:0, Bologna—Napoli 3:2, Juventus—Livorno 2:0, Genova—Atalanta 0:0, AS Roma—Fiorentina 4:0.

Franciaország: AS Cannes—Red Star Paris 5:5, FC Metz—Racing Roubaix 1:1, US Valenciennes—FC Sochaux 0:0, SC Fives Lille—Racing Lens 2:1, FC Rouen—FC Amiens 2:0, Racing Strassbourg—Racing Paris 3:0, Olympique Marseille—Olympique Lille 4:0, FC Sochaux—Excelsior Roubaix 2:1.

Anglia: Chelsea—Birmingham 2:0, Everton—Brentford 3:0, Grimsby Town—Leeds United 1:1, Huddersfield—Bolton Wanderers 1:0, Leicester City—Arsenal 1:1, Middlesbrough—Portsmouth 2:0, Stoke City—Derby County 8:1, Wetherhampton Wanderers—Blackpool 4:0, Sunderland—Manchester City 3:1, Preston North End—Liverpool 4:1.

Ő Rensch nyerte a kerékpáros fleyerbajnokságot. Vasárnap délelőtt rendezte meg a Meteor Arad város ezévi kerékpáros fleyer-bajnokságát 1 km. távon, amelyet két előfutam és egy középfutam után a döntőben ismét Rensch Fidéi, a Meteor sokszoros bajnoka nyert meg két géphosszal (első 290 m. ideje 14 mp.). 2. Mayer (Meteor), 3. Oláh (AMEFA). Rensch fölényes győzelmét egy mindössze 7 kg. súlyú speciális Brennabor versenygépen érte el, mely közcsodálat tárgya volt.

A szerkesztésért:
Dr. STAUBER JÁNOS
főel.

Az ARADI KOZLONY regénye

(27.)

Irtá:

GISELHERR MUMM

Ezenkívül az idő is mellette fog tanuskodni. Ha elfogják az igazi Rasacoyt, akkor néhány nap múlva ismét szabad lesz. Most csak az volt kérdéses, hogy egyáltalán üldözik-e még Rasacoyt, miután Rasacoy helyett őt fogták el? Csodálatos, hogy ezt a különös embert már régebben nem fogták el, pedig a katonák már többször behatoltak a kolostorba. Vagy Rasacoy minden egyes alkalommal megszökött? Towaroff idegesen tapogatta meg zsebeit és elégtétellel állapította meg, hogy a Rasacoytól lopott irás a zsebében van. Towaroff ismételte magában Rasacoy bucsuszavaját:

— „Ha kiszabadulsz, Idegen...”

Most arra gondolt, hátha ez a kis irás vizsgálható szabadságát. Óvatosan kivette ruhájából az elrejtett irást, amely most már egyedüli reménye volt.

Tang kapitány és katonái közben már utban voltak Csöngtu felé. Ha Towaroff ezt tudta volna, nem remegett volna a saját életéért, sőt a sors különös áldásának tekintette volna helyzetét — és jogosan, — mert mi történt volna, ha Towaroff nevezetesen Tang kapitány kezébe kerül.

A halál surolta kaszájával. Towaroff azonban nem tudhatta, hogy éppen ez a halállal való találkozás mentette meg az életnek.

TIZENEGYEDIK FEJEZET.

Tetek mutatnak a hezek

Merva Marasowa és Pietro Bogarin, valamint több társuk már régen Csöngtuban voltak, ahol Boulon dr. ajánlására az európai családok nagyon jó fogadtatásban részesítették őket.

Néhány nappal ezután futár érkezett Csukuantól, amely izgalomba hozta az egész társaságot. Lancsui házigazdjuk közölte, hogy Towaroff kíséretét, Hamidot Hsiningfuban a banditák meggyilkolták és hogy Towaroffnak nyoma vesztett. Bogarin napokon keresztül hiába várta, hogy barátja életjelet adjon magáról és már nem is remélte többé, hogy Towaroffot viszontlátja a díszes társaságban.

Már a napot is megállapították, amikor a menekültek Lady Dourannal és Krafft-Wonckerrel elindulnak Sanghaiba. Lady Douran és Krafft-Woncker innen Holland-Indiába akarnak utazni. Dr. Boulon meghívására a bucsuestélyt a „Pei Men” bakteriológiai intézet terrasszán töltötte el az európai kolónia. Lady Douran nem volt jelen Délájban eltávozott otthonról és meghagyta kínai szolgájának, hogy azonnal visszatér. Este hét órakor, amikor a vendégek már együtt voltak, Lady Douran még mindig nem volt otthon Krafft-Woncker dr. kétségbeesve kutatta át az intézet félreeső szobáit, de Lady Dourant sehol sem találta. Rossz gondolatoktól eitelve tért vissza a holland orvos társaságához. Gondterhes ábrázatával csak kiegészítette a Towaroff sorsáért aggódók együttesét, akik jelenleg a kertben ültek.

Vajjon igaza volt Allingonnak, aki azt állította, hogy Towaroffot is elnyelte Ázsia?

Az idő rohan.

Boulon dr. vendégei türelmemmel várakoztak.

Lassan elnémult a társalgás.

Meglepetésszerűen Lady Douran varázslatos egyénisége tünt fel a terrasszon. Fehér trópusi ruhát viselt és mosolygott, mint aki jó hírt hoz.

— Az Isten szent szerelmére! — kiáltott fel Krafft-Woncker — már mindannyian aggódtunk Ön miatt!

— Az csak természetes, hogy itt vagyok doktorkám. Bizonyosan nem én, hanem az aggályoskodó Allington okozott önnek gondokat.

Lady Douran közben üdvözölte Boulon dr. vendégeit.

— Nagy ujságot hoztam Önöknek urajmi! Amidőn ma délben elhagytam az intézetet, össetalálkoztam az uccán Whan Ho dr.-al, aki egy kínai tiszttel izgatottan tárgyalt valamiről. Whan Ho befordult az orvosiskolába. Leccsatlakoztam hozzá. A tiszttel Tang kapitány volt, akit a kormányzó Rasacoy elfogatására vezényelt ki. Whan Ho nagyon titokzatos volt és csodálatosképen ez alkalommal vagnak mutatkozott, habár a kormányzóknak ígért kétezer piasztér vérdíj óta állandóan rossz volt a hangulata.

Ez a Tang kapitány elfogta Rasacoyt. Whan

Ho még nem egyezett ki összezszerűen a kapitánnyal, de már megígérte nekem, hogy holnap nagyszerű anatómiai előadást tart az orvosiskolában Rasacoy-al kapcsolatban. Erre az előadásra meghívta az egész társaságot. En már ott voltam és annyira érdekelt amit ott láttam, hogy majd megfellekedtem a mai bucsuestélyről.

A társaság feszült érdeklődéssel hallgatta Lady Douran előadását.

A társaság egyik európai tagja közbevetette: — Amennyiben Whan Ho dr. csakugyan olyan megelégedettnek látszott, úgy bizonyára szokatlannul magaskoru, mondjuk bibliai kort elért ember ez a Rasacoy.

— Bocsásson meg — vágott közbe Krafft-Woncker — feltéve, hogy mesterséges módon sikerült Rasacoyt több emberöltőn át életben tartani, az még nem jelenti azt, hogy ősrégi legyen a kinézése. Ilyenek az jók! Állandóan dolgozik a fantáziájuk. Arra a lehetőségre nem gondolt, hogy ez a Rasacoy, amennyiben csakugyan került gyakorlatban megvalósítani az örök élet titkát, jelenleg mondjuk 150 éves és mégis a legszebb férfikorban, nagyszerű kondícióval sikerült konzerválnia a saját testét és szellemét.

A következő pillanatban Whan Ho dr. érkezését jelentette a kínai boy és nyomban rá a bejelentett vendég meg is jelent a terrasszon. Whan Ho nagyon izgatott volt.

— Látja Lady — mondotta Whan Ho — amint Ön eltávozott, hozzáfogtam az újságolvasáshoz és ez izgatott fel annyira. Ez a csirkefogó Tang, alaposan rászédett! Rájöttem, hogy ő kapott megbízást a kormányzótól, Rasacoy kézrekerítésére. Hát Tang megszerezte Rasacoyt, — mindenesetre arról biztosított, hogy az általa elfogott ember azonos Rasacoyal. Hosszas alku után kifizettem neki ötszáz piasztér és boldogan gondoltam arra, hogy megtakarítottam 1500 piasztér. Alighogy ezt elgondoltam, a következő kis hír került elem.

Whan Ho dr. bosszus arccal nyújtott át egy kínai ujságot Boulon dr.-nak, aki valamennyire ismerte a kínai nyelvet, majd lerogyott a közelében lévő karosszékre.

— Ne ily izgatottan, doktorkám — vigasztalta Lady Douran kis kárörömmel. — Talán mégis csak másképpen vannak az ügyek, mint Ön gondolja!

Boulon dr. olvasta azt a kis hírt, amik Whan Ho drt. annyira kihozta a sodrából.

— Micsoda szégyen — dörmögte maga elé Boulon dr.

Dr. Boulon most fennhangon olvasott:

„Csu-Fongot és bandáját, akik a tibeti határon lévő elhagyott kolostorban rejtőztek és itt elfogták őket, tegnap kivégezték a hsiningfui fegyverházban. A banda egyik vezetőtagját, aki nevezetesen európai ember, Pekingbe szállították és ennek ügyében ottan fognak járulni.”

— Nincs tovább. — mondotta Boulon dr. komor hangon.

Csu-Fong — gondolkozott Boulon dr. miközben félreterete az ujságot. Hiszen ezt a rablót évekkel ezelőtt kivégezték! És mint akkor jelentették, maga Rasacoy végzett vele. Mindenesetre mióta Rasacoy ezen a vidéken tanyázik, nem lehetett hallani Csu-Fong nevét. Különös eset. Itt azután senki sem képes kiigazodni!

— Tangnak bizonyára rossz volt a lelkiismerete — mondotta Whan Ho dr. — Az alku során nagyon hangsúlyozta, de már csak akkor, amikor a pénz a zsebében volt, hogy ne ijedjek meg, amennyiben közben arról értesülnék, hogy még egy Rasacoy jelentkezett, mert az igazi Rasacoy az ő kezébe került.

E szavak kíséretében egy bádogdobozban átnyújtott Rasacoy fejét, mely a kormányzóknak megadott módszer szerint volt preparálva. A fickónak széleskörű ismerete kell, hogy legyen ezen a téren! E szerint az ujsághír szerint azonban Tang kapitány becsapott! Mert vagy Csu-Fong, vagy az a fehérember, aki jelenleg Pekingben a börtönben ül, az lehet Rasacoy. A valószínűség az, hogy a lakosságra való tekintettel nem közölték a lapok Rasacoy nevét.

(Folytatás)

Feltűnéstkelítő adatok

a vegyesházasságokról az „Astra” Timisoara—temesvári közgyűlésén

Timisoara—Temesvárról jelentik: Az „Astra” kultúregyesület vasárnap délután Timisoara—Temesváron rendezte meg közgyűlését, amelyen Ardeal—Erdély és a Banat—Bánát szellemi életének számos vezető román személyisége vett részt. A kongresszust Moldovan-lulu dr. egyetemi tanár, az „Astra” elnöke nyitotta meg, majd Ioachim Miloia, a Banat—bánati muzeum igazgatója mondotta el előadását. Utána Ramneanu dr. a román—magyar vegyes-házasságokról tartott feltűnéstkelítő előadást. Hangsúlyozta, hogy

Basarabia, Ardeal—Erdély, Banat—Bánát, Crişana és Maramureş—Máramaros-sziget megyékben a románok 25—35 százalékban kötnek vegyesházasságot.

Basarabia-ban a román férfiak 0.4 százalék-

ban kötnek házasságot németekkel, 0.4 százalékban zsidókkal, 22 százalékban oroszokkal és 3.8 százalékban más nemzetiségű nőket vesznek feleségül.

Ardeal—Erdélyben a román férfiak 19.2 százaléka magyar nőt vesz feleségül, 4.2 százaléka német nőt, 0.8 százaléka zsidót, 0.1 orosz, 0.7 más nemzetiségűt és 75 százalékban vesznek csak el román nőt feleségül. A Banat—Bánátban ezzel szemben a román férfiak 65.1 százalékban nősülnek csak román nővel, míg 13.2 százalékban magyarokat vesznek feleségül, a németek közül 17.3 százalékot vesznek feleségül románok, 0.4 százalékban zsidó leányokkal kötnek házasságot és 4.1 százalékban más nemzetiségűekkel. Crişana-megyében, valamint a többi magyarlakta területen általában a román férfiak 64.7 százalékban vesznek feleségül román nőt és 31.8 szá-

Fizessen elő az „Aradi Közlöny”-re!

Egy óra	70.—
Negyedévre	210.—
Félévre	420.—
Egy évre	Lei 840.—

Külföldre havonta 50.— Lei, jel több.

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda Bul. Regele
Fiókiadóhivatal Bul. Regina Maria 19.

zalékban magyar nőket vesznek feleségül. A többiek német, zsidó, orosz és más származásúak között oszlanak meg. Az elnök ezután bejelentette, hogy

a hadügy-miniszterium és a külügyminiszterium már megtöltötték alárendeltjeiknek, hogy vegyesházasságot kössenek.

Őszi ruhákat, kabátokat fest, tisztít
Hoszpodár Str. Eminescu 3.
ARAD Str. Stroiescu 13.

APRÓ HIRDETÉSEK.

ALKALMAZÁS

Perfekt szobaleány október elsejére felvételre. Str. Cloşca 7., H. em. 4968

Beteg mellé ajánljuk egy jobb nő. Cimeket a kiadóba kér. 4972

Bor pincemester több évi gyakorlati likőr gyártás. bor és pálinka kezelésben peritekt, állást keres „Pincemester” jellegre. 4971

PERFEKT szakácsnő, önállóan háztartás vezetését is vállalja, állást keres. Cimeket a kiadóba kér.

LAKÁS

Kiadó kétszobás, fürdőszobás, parkettás, komfortos lakás. Mindkét szoba uccai. Érdeklődni lehet: Büttinger Teréz, Consistorului-u. 35. 4977

Négyszobás, parkettás, fürdőszobás lakás, zárt folyosóval, október 1-re havi 1600 lei házbér mellett kiadó. Calea Radnei 35a.

Egy kétszobás

földszinti komfortos lakás

október 1-re előnyösen kiadó

Plata Catedralei 5. 4877

Bérbe vennék

Aradon november, vagy február elsejére modern 6—7 szobás kertős

magánházat,

vagy villát, lehetőleg a központban.

Cimeket a kiadóba kérek.

ÜZLET

Finanszirozó, esetleg állandó társ kerestetik 50—150.000 lei tőkével nagyobb faüzletek lebonyolításához. Ajánlatokat „Jó konjunktúra” jellegre a kiadóba kérek. 4978

KÜLÖNFÉLÉK

Elveszett

barna daxlikutya. Megtaláló illő jutalom ellenében adja le a textilgyárban Starmield mérnök címére. 4937

Aradi házakra kölcsonöket

folyósított:

HATSCHK bankbizományi és ingatlanforgalmi iroda

ARAD, Bul. Carol 46. 4658

VÉTEL, ELADÁS

Haláleset

elutazás, költözködésből kifolyólag veszek készpénzért ocska butorokat, ruhaneműeket, ágyneműt, matracot, szőnyegeket, varrógépet, egész lakberendezést, könyveket, festményeket, hangszereket, makulaturapapírt, ócskavasat, padlástholmit. — Vásárolok lakásban és padlásán heverő bármilyenféle felesleges holmit, lim-lomot stb Vidékre is megyek. Cimeket az Aradi Közlöny kiadójaiba, vagy lakásomra. Levelezőlap- vagy személyes hívásra házhoz jövek. Goidu-uca 5 Steiner Sándor.

Kereszthúros rövid zongora, jó karban, eladó. Cim a kiadóban.

Kitűnő állapotban lévő tetővel ellátott sport gyermekeszi eladó. Cim a kiadóban. 4968

Eladó egy új dízhálószoba, kétszobás. Asztalosnál, Str. Numa Pompiliu No. 49.

HA jó!
HA olcsót
HA tartósat
HA iras emet
HA villanyórt
HA szerelési anyagot.
HA szűrsége van, úgy szerezz be
Návrádi-nál, Str. Meşianu

Figyelem! Figyelem!
Alkalmi nagyvásár a

„TEMPO”-ban

Irógép, hálószobák 4500 leitől, pianók 9000 leitől, kombinált testett szekrény, bel- és külföldi összekötő szőnyegek, varrógépek, antik facsillár, modern ebédli Zálogtárgyak közvetítését a vállunk ő zsekőttetésben álló timisoara-zálogházba elvállalunk. Meghosszabbításokat oleson eszközölünk. — Zálogtárgyakra előleget nyújtunk. TEMPO bizományi üzlet, Arad, Fischer Blz-palota.

INGATLAN

Ház eladó: 2x2 szobás és 1x1 szobás lakással, esztlugeni redőnyök, masszív építmény, Virginia Hotoran-uca 36. sz. alatt, (közel a vasútállomáshoz). Bővebbet a Bánati Bankegyesületnél. 4970

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

SZERDA, SZEPTEMBER 15.

Bucureşti. 6.30: Ritmikus torna. Hírek, reggeli hangverseny gramofonlemezek, majd gyógyászati és háztartási tanácsok. — 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport, vízállás. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Időjelzés, időjárásjelentés, tőzsde, bel- és külföldi hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15: Utolsó hírek. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.03: Hangverseny román zeneművekből. Vezérel: Victor Predescu, Viorel Demetriad énekel, Nicolae Tarauu cimbalmozik. 20.30: Rádiógyetem. Ion Simionescu tanár felolvasása. „Az erdő beszél”. — 20.50: Részletek Maurice Ravel szerzeményeiből. (Gramofonlemezek). RR: 21.35—22.10: Szórakoztató zene gramofonlemezek. A műsorban részletek Zieher. Testi, Leoncavallo, Robrecht, Scotti, Translateur, Drigo műveiből. RB: 21.35: Hegedűhangvers. RR és RB 21.10: Maxim Vasiliu énekszámai. Román dalok. 22.30: Sport. Hírek. 22.45: A Christache Stănescu zenekar játéka. Szórakoztató zene a „Mircea” étteremből. 23.45: Hírek a külföldre francia és német nyelven. 23.55: Utolsó hírek.

Budapest I. 7.45: Torna. Utána hanglemezek. 8.20: Étrend. közlemények. 11: Hírek. 11.20: Kis események a Nemzeti Színház száz esztendejéből. Irtá Szentgyörgyi Előd (Felolvasás). 11.45: Apró mesék. (Felolvasás). 13: Déli hangverseny. Időjárásjelentés. — 13.05: Hanglemezek. — Közben kb. 13.30: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Mally Győző énekel. Horváth László gondolatébresztő. — 15.40: Hírek 16: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak. 17.15: A rádió diákfelőrája. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Gyermektáncmozgási zavarok. 18.30: Rádios Béla és cigányzenekara. Közben kb. 18.55—19.05: A XXII. magyar—csehszlovák válogatott mérkőzésről Magyar Károly előadása. 19.30: Móríc Zsigmond elbeszélése. 19.55: A rádió szalonzenekara. 21: Somogyi Nusi és Pátkai Márton előadása. 21.45: Hírek. — 22.10: Anaval Árpád jazzzenekara játszik. 22.40: U. Magyar Vokálsnégys. Szünetben kb. 23.10: Időjárásjelentés. 23.45: Az 1. honvédelmi vezér zenekara. 1.05: Hírek külföldi magyarok számára.

Budapest II. 19.55—20.20: Olasz nyelvoktatás. (Gallerani Bonaventura). — 20.25—20.55: Wacker Alexandra előadása. 21—22.10: Hanglemezek. Utána: Hírek.

Belvárát. 13: Rádiózenekar. 14.15: Dalok. 18.20: Dalok. 18.50: Népdalok. 21: Rádiózenekar. 21.45: Gramofon. 22: Vidám óra. 23.20: Gramofon.

Berlin. 7.30: Szórakoztató zene. 9.20: Zongora. 9.30: Szórakoztató zene. — 12.15: Vidám zene. 15.15: Kívánságlemezek. 16.35: Szórakoztató zene. 18: Schubert-dalok és kamaraművek. 19: Könnyű zene. 21.10: Ha a vége jó, minden jó. Ismert operák zárójelentéi.

Pozsony. 11.35: Gramofon. 14.40: Gramofon. 15.15: Hegedűszámok. 18.55: Gramofon. 19: Magyar közvetítés. 21.10: Indulólemezek. 23.20: Magyar hírek. Utána: Gramofon.

Milano. 12.30: Szórakoztató zene. 14.15: Könnyű zene. 18.15: Táncczene. 19.50: Szórakoztató zene. 20: Rádiózenekar. Bécs. 8.10: Szórakoztató lemezek. 13: Szórakoztató zene. 14.10: Gramofon. 15: Lawrence Tibett lemezeiből. — 17.05: Szimfonikus lemezek. 18.30: Kamarazene. 20.20: Rádiózenekar. — 21.40: Bárzene. 22.40: Erika Rokyta énekel. 23.20: Bécsi melódiák.

CSÜTÖRTÖK, SZEPTEMBER 16.

Bucureşti. 6.30: Ritmikus torna. Hírek, reggeli hangverseny gramofonlemezek, majd gyógyászati és háztartási tanácsok. — 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport, vízállás. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Időjelzés, időjárásjelentés, tőzsde, bel- és külföldi hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15: Utolsó hírek. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.03: Vegyes zene gramofonlemezek. Műsor: Mascagni: Parasztszűcsület, Leoncavallo: Bajazzók, Jessel. Operettegyveleg, Koichi-Kishi: Japán dal, Lehár: Operettegyveleg, Glazunov: Arab-dal, Saint-Saens: A hatyu, Sibelius: Vals trist, Volkmann: Szerenád, Puccini: Opgarészletek, Weber: A büvös vadász, Glazunov: Évszakok, Csajkovszki: Szilv induló. 20.30: Rádiógyetem. Ion Conea felolvasása. 20.50: Gh. Niculescu-Basu román népdalokat énekel. 21.15: A rádió szalonzenekarának hangversenye D. Teodoru vezényletével. Részletek a következő szerzőktől: Lincke, Waldeufel, Nelson, Morena, Leopold. 22.30: Sport. Hírek. 22.45: Zenekari hangverseny. 23.45: Hírek a külföldre franciául és németül. 23.55: Utolsó hírek.

Budapest I. 7.45: Torna. Utána hanglemezek. 8.20: Étrend. közlemények. 11: Hírek. 11.20: Honfi, kedveld e helyt. (Kisfaludy Sándor szülőhelye). (Felolvasás). 11.45: Kisfaludy Sándor regéből. (Felolvasás). 13: Déli hangverseny. Időjárásjelentés. 13.05: A rádió szalonzenekara. Közben kb. 13.30: Hírek. 14.30: Eugen Stepat balalaikazenekara. 15.40: Hírek. 16: Árfolyamhírek, élelmiszerárak. 17.15: Tápszerek és élvezeti szerek. 17.45: Időjelzés, hírek. 18: Kassa, a magyar színeset nevelőanya. 18.30: Mariay Erzsébet énekel zongorakísérettel. 19: A jövő évad nagy filmjei a velencei nemzetközi bemutaton. 19.30: Loris és Ida Margaritis kézzongorás számai. 20.10: Kertészeti időszéri tanácsadó. 20.25: Sárai Elemér és cigányzenekara. 21: „A csata”. Rádiódráma 3 felvonásban. Utána kb. 22.10: Hírek. — 22.30: Hanglemezek. Közben kb. 23: Időjárásjelentés. 23.40: Mohácsi Jenő dr. németnyelvű előadása. 24: Botrandt Lajos és Weidinger Ede jazzzenekara játszik.

Budapest II. 19—19.35: Hanglemezek. 19.40—20.20: Cigányzene. 20.35—20.55: Angol nyelvoktatás. 21—21.15: Hírek. 21.20—22.30: A 2. honvédelmi vezér zenekara.

Belgrád. 13: Gramofon. 18.45: Dalok. 19.20: Rádiózenekar. 21: Szórakoztató zene. 21.30: Szimfonikus hangverseny. 23.20: Éttermi zene. 23.45: Táncczene.